

Pedagógiai Program

Ágoston Művészeti Óvoda

OM: 034263

Nevelés a művészet eszközeivel

2024.

„Gyermekekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka, ami a földünkön osztályrészünkről jutott, de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre”

(Brunsztvik Teréz)

Tartalom

OM azonosító: 034263	7
A Pedagógiai Program elkészítésekor az alábbi szabályzókat és forrásokat vettük figyelembe:	8
Bemutakozó.....	9
1. Az óvoda szerkezete	12
Fenntartó:	12
Irányadó jogszabályok.....	13
2. A Pedagógiai Programunk alapelve.....	17
2. 1. Intézményi Küldetésnyilatkozat	17
2. 2. Gyermekkép, Óvodakép.....	18
2. 3. Nevelési alapelveink.....	19
3. Az Óvodai nevelés feladatai	19
3. 1. Az egészséges életmód kialakításának feladatai az óvodában	19
3. 1. 1. Mindennapos testmozgás, testi és lelki egészség fejlesztése	20
3. 1. 2. Személyes higiéne, tisztálkodás	20
3. 1. 3. Öltözködés.....	21
3. 1. 4. Pihenés	21
3. 1. 5. Egészséges környezet biztosítása.....	21
3. 1. 5. 1. Az óvodás gyermek befogadásának, beszoktatásának alapelvei	22
3. 1. 5. 2. A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése	23
3. 1. 6. Baleset-megelőzés, óvó-védő feladatok ellátása és elsősegélynyújtás.....	23
3. 1. 7. Pozitív megerősítés elvén alapuló értékelés alkalmazása.....	23
3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés feladatai az óvodában	25
3. 2. 1. Kialakításának feladatai.....	25
3. 2. 2. Esztétikai érzelmek alakításának feladatai	25
3. 2. 3. Az intellektuális érzelmek, az érzelmi intelligencia kialakításának feladatai	26
3. 2. 4. A közösségi nevelést biztosító módszerek.....	27
3. 2. 5. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése	28
3. 3. Az anyanyelvi -, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	30
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	32
4. 1. Személyi feltételek	32
4. 2. Tárgyi feltételek.....	32
4. 3. Az óvodai élet megszervezése	34
5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	37
5. 1. Játék	37
5. 1. 1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása	39
5. 1. 2. Program specifikumok a művészeti tevékenységek megvalósulásához	39

5. 1. 3. A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével	40
5. 1. 4. A gyermekek szókincsének, beszédkészségének, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása játékszituációkban	42
5. 1. 5. Az óvodapedagógus játék segítő metódusainak alkalmazása	43
5. 2. Mesélés, verselés, dramatikus játék	44
5. 2. 1. A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása	45
5. 2. 2. 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez	46
5. 2. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék és a dramatikus játékok segítségével	48
5. 3. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc	49
5. 3. 1. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása	53
5. 3. 2. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, énekes játékokkal, dalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal	53
5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	55
5. 4. 1. A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése	56
5. 4. 2. A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó tevékenységek tartalma, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése	57
5. 4. 3. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása	57
5. 4. 4. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során	58
5. 5. Mozgás	59
5. 5. 1. Különböző mozgásos szervezeti formák alkalmazása, differenciált fejlesztés	60
5. 5. 2. A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása	60
5. 5. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenységekben	62
5. 6. A külső világ tevékeny megismerése	63
5. 6. 1. A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése	64
5. 6. 2. A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása ...	64
5. 6. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során	66
5. 7. Jeles napok, néphagyományok az ünnepek tükrében.	68
5. 7. 1. Óvodai hangversenyek, évszakzáróként	69
5. 7. 2. A megvalósítás lehetőségei	70
5. 8. Munka jellegű tevékenységek	78
5. 8. 1. A munkajellegű tevékenységek tartalma:	79
5. 8. 2. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munkajellegű tevékenységek elvégzése során	80
5. 9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	81
5. 9. 1. A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek	82
6. A gyermekek egyéni fejlesztése	84
6. 1. A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint a tevékenységek értelmezése	84
6. 1. 2. A tehetségek azonosítása, tehetséggondozás programja	85

6. 1. 3. A tehetséggondozás tartalma az óvodában	85
6. 1. 4. A tehetségsegítés kiépítéséhez szükséges kapcsolatok kialakításának, működtetésének feladatai: .	86
6. 1. 5. Elvárt eredményeink az tehetséggondozásban	86
6. 2. A fejlődési ütemükben eltérő gyermekek nevelése	86
7. Az együttműködés formái, a program kapcsolatrendszere	87
7. 1. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	87
7. 2. Család	88
7. 3. Az óvoda és az iskola kapcsolata, és a kapcsolattartás formái	88
7. 4. Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálati intézmények kapcsolata, szakértői intézmények	88
7. 5. Az óvoda és az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesületének kapcsolata	89
7. 6. Az óvoda és az Oktatási Hivatal kapcsolata	89
7. 7. Az óvoda és a Pedagógiai Oktatási Központ kapcsolata	89
7. 8. Az óvoda és az alapfokú művészeti iskolák, zeneiskolák, művészeti együttesek kapcsolata	89
7. 9. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata	89
7. 10. Az óvoda és az egészségügyi, gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények, gyermekjóléti, szociális intézmények közti kapcsolata	90
7. 11. Az óvoda és a tehetséggondozást országosan képviselő szervezetek kapcsolatai	90
7. 12. Egyéb kapcsolatok	90
7. 13. Kapcsolattartás a német nemzetiségi nevelés érdekében	91
8. A gyermekek és az óvodai jogviszonyának felvételi szabályai	93
8. 1. Gyermekvédelmi feladatok és együttműködés az óvodában	95
8. 1. 2. Gyermekvédelmi feladatok a pedagógiai programban	97
9. A pedagógiai program tervezési, értékelési dokumentumai	99
10. A program bevalásának vizsgálata	100

Ikt. szám: 36-160/2024

Ágoston Művészeti Óvoda
Kastély Tagóvoda
Váradi Telephely

OM azonosító: 034263

Érvényes: 2024. május 01.

Fenntartó által jóváhagyásra került: 2024. szeptember 25.

A Pedagógiai Program elkészítésekor az alábbi szabályzókat és forrásokat vettük figyelembe:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.
- Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. 2018.
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 2015. évi CCXXIII. törvény egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról.
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről
 - Oktatási Hivatal: - Önértékelési kézikönyv óvodák számára. Negyedik, javított kiadás. www.oktatas.hu
 - A III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő- testületének vonatkozó önkormányzati rendeletei. www.obuda.hu
 - Német Nemzetiségi Önkormányzattal való együttműködés.
 - 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
 - Dr. Porkolábné Balogh Katalin-Komplex prevenciós program
 - Koherens az Ágoston Művészeti Óvoda működését szabályozó dokumentumaival, az igazgatói pályázattal.
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

Bemutakozó

Szeretettel köszöntöm mindazokat, akik programunk és óvodánk megismerését tervezik!

Az **Ágoston Művészeti Óvoda** székhelye és telephelye egymás közelében elhelyezkedő épület. A **Váradai telephely** 2011-ben társult a székhely intézményhez. A két rész összesen 11 homogén csoporttal működik, közel 240 gyermek befogadására alkalmas. Könnyű megközelíthetősége és a forgalomtól elzárt parkosított zöld övezete, a színes óvodai élet teszi még inkább kedvelté az óbudai családok körében. A fákkal, füves részekkel, vidám játszó elemekkel elkerített óvoda kertje kiválóan alkalmas a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére. Közvetlen szomszédságban található a Holdudvar. A **Kastély tagóvodát** 2008-ban vonták össze a székhely **Ágoston** intézménnyel, amelyben német nemzetiségi csoport is működik. A téglapépületből álló négy vegyes csoporttal működő tagintézmény, 100 gyermek befogadására alkalmas. Hatalmas udvarral, ős fás, gyümölcsös kerttel, a kertben madár lessel és felújított focipályával rendelkezik. Mindhárom épületben jól felszerelt tornaszobák, fejlesztő helységek és művészeti galériák gazdagítják a gyermekek mindennapi életét. Egyediségünket kiemeli a 2019-ben elkészített sószoba és a csoportszobákban folyamatosan kialakított sófalak. Az óvoda székhelye és telephelye az Alapító Okiratban megjelölt, a szakvéleménnyel rendelkező gyermekek integrálását is megvalósítja szakembereink, a gyógypedagógusok, utazó logopédusok és a gyermekpszichológus közreműködésével.

A pedagógiai programunk és egyedi sajátosságaink bemutatása:

Munkánkat meghatározza a helyi nevelési és az alkalmazott pedagógiai programunk, amelynek címe „*Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel*”. A gyermekek elsődleges tevékenysége a játék, így a megismerés legfőbb eszköze a játékba ágyazott tanulás. „*Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit. Ez a pedagógus feladata.*” (Mária Montessori). A gyermeki kíváncsiság, az életkori sajátosságok és az érzelem vezérelt érdeklődés alkotják a projekt szemléletű tervezés alapjait.

A nevelési program, a szerzett élmények és tapasztalatok, a megismerés iránti vágy, a pozitív érzelmi szemlélet, a komplexitás és kreativitás keretet adnak a minden napi óvodai életünknek. Mindez megvalósul az egészséges életmód, a környezeti és a fenntarthatóságra nevelésben, a kiemelt művészeti és az érzelmi nevelésben, a hagyományőrzésben, a tehetséggondozásban, differenciált és egyéni fejlesztéssel. Mindez egységet alkot a kognitív és az érzelmi

fejlesztésben. Szakmai sikereink, számos civil és alapítványi pályázaton elért kiemelkedő eredményeink pozitív visszacsatolásai hivatástudatunknak és a folyamatosan fejlődni vágyó szakmai közösségünknek.

Tradíciókhoz híven a hozzánk járó családokat évről-évre közös játékonysági felhívásra invitáljuk. Szeptemberben garázsvásárt rendezünk a „feleslegessé” vált holmikból, októberben az állatok világnapja alkalmából állatmenhely számára gyűjtünk étel adományt, az adventi hónapokban cipősdoboz akcióban veszünk részt, két évvel ezelőtt februárban az „Emlékmackó” gyűjtéshez csatlakoztunk, a beteg gyermekek megsegítésére. Nagy jelentőséget tulajdonítunk tradícióinknak, jeles napjainknak és kiemelt ünnepeinknek, hisz ezáltal tudjuk megőrizni gyökereinket és a jövő harmóniáját, valamint gyarapítani kultúránkat. *„A művészetek hozzájárulhatnak a pszichológiai kulturáltság fokozásához és mentálhigiénés szempontból értékes, hasznos társadalmi erőkné tekinthetők.” (Buda Béla).*

Céljaink meghatározásánál abból a meggyőződésünkből indultunk ki, hogy a prevencióra a korai fejlődés tudatos támogatására szükség van. Fejlődéslélektani kutatások igazolják, hogy a genetikai program csak és kizárólag megfelelő környezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakozhat ki. Az optimális környezeti feltételek megtervezése és megszervezése a felkészült óvodapedagógusok feladata. A mozgás a gyermek sajátja, játéka pedig megteremti a kapcsolatot környezetével. Az együttes öröm együtt gondolkodássá, párbeszéddé alakul. A nemzeti identitástudat elemei saját, tevékenysége által válnak a gyermeki világkép részévé. Az óvodapedagógusnak úgy kell közvetítenie kultúránkat, hogy ezáltal az óvoda gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. A hagyományokhoz, a jeles napokhoz, a helyi sajátosságokhoz híven - a környezetünkben élő családok, a hozzánk járó gyermekek igényeinek kielégítésére törekszik úgy, hogy közben messzemenően figyelembe veszi a 3-6-7 éves korosztály elemi szükségleteit. Legfőbb szempontunk a gyermekek testi-lelki jólétének biztosítása, a szabad játék, a cselekvő, játékba ágyazott tanulás, az egyéni fejlődési ütem biztosítása, esélyegyenlőség, az önazonosság megőrzése, az egészséges személyiségfejlesztés. Programunk összehangolja a család és az óvoda igényeit, segíti az együttnevelést, kapcsolati és szociális hálóval megvalósítja az együttműködést.

Díjaink: 2020-ban „Kincses Kultúróvoda”, 2023 szeptembertől „Zöld Óvoda”, 2024-ben „Családbarát Intézmény” címet nyertünk.

Honlapunk megújult köntösben várja az érdeklődőket.

Itt részletesen megismerkedhetnek épületeinkkel, csoportjainkkal, intézményi dokumentumainkkal, az előjegyzéshez, iskolai beiratkozáshoz szükséges tudnivalókkal, a pedagógiai hitvallásunkkal. www.agoston.obudaiovodak.hu

Kapcsolatok, programok:

Pozitív partner kapcsolatot működtetünk a kerületi óvodákkal és általános iskolákkal, akikkel számos közös programot szervezünk, továbbá szakmai háttérként a fővárosi és kerületi szakágazati intézményekkel. Részt veszünk az Önkormányzat által biztosított ingyenes úszás programban, a nagyobbakkal bérletet váltunk az OKK előadássorozatára, a kisebbeknek óvodába érkező bábelőadást szervezünk. Ősszel almaszüretre megyünk, rendszeresen ellátogatunk a Vadasparkba, a Fővárosi Állatkertbe, a szentendrei Skanzenbe, a Margitszigetre és az Óbudai szigetre. A képességfejlesztés mellett nagy gondot fordítunk a különböző tehetségműhelyek (kézműves, zenei, mozgás, személyiségfejlesztő) működtetésére is. Jeles napjaink havi rendszerességgel gazdagítják a pedagógiai programunkat. Pl.: Ágoston nap, szüreti mulatság, Márton napi lámpás felvonulás, Mihály napi köszöntő, Magyar népmese napja, Állatok világnapja, Advent, Luca napi forгатag, Karácsony, Magyar Kultúra napja, Mackó nap, Farsang, Víz világnapja, Húsvét.

Az óvoda dolgozói elkötelezett, lelkiismeretes, nevelőmunkájának célja a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek képviselése, a harmónia, a szeretetteljes és barátságos légkör megteremtése.

Köszönet az áldozatos munkáért a teljes közösségnek és mindazoknak, akik szakmaiságukkal segítették jelen program létrejöttét, továbbá a szakmai munkaközösség tagjainak, akik a program újra gondolásának aktív részesei voltak és mindazoknak, akik a programot megvalósítják.

Budapest, 2024. május 01.

Nagy Veronika
Igazgató

1. Az óvoda szerkezete

Fenntartó:

Budapest Főváros III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata

Címe: 1033 Budapest, Fő tér 3.

Köznevelési és Kulturális Főosztály

Címe: 1033 Budapest, Fő tér 4.

Az intézmény neve: Ágoston Művészeti Óvoda

A székhely címe: 1032 Budapest, Ágoston u. 2./A.

Telefon: 3887-776

Fax: 439-1248

Email cím: agoston-o@kszki.obuda.hu

www.agoston.obudaiovodak.hu

Kastély Tagóvoda címe: 1037 Budapest, Bécsi út 236.

Telefon: 3887-389

Email cím: becsi-o@kszki.obuda.hu

Váradi Telephely címe: 1035 Budapest, Váradi u. 15./b.

Telefon: 242-7664

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személy, részben önálló gazdálkodású költségvetési intézmény.

Az óvoda befogadóképessége: 400 gyermek

Az óvodai csoportok száma: 16 csoport

Ellátandó alaptevékenység: Óvodai Nevelés, SNI nevelési igényű gyermekek nevelése (alapító okirat szerint)

Az intézményben működő közhasznú alapítványok:

Ágról-ágra Alapítvány

Kastély Óvoda Alapítvány

Irányadó jogszabályok

„A Kormány a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94.§ (4) bekezdés a pontjában) kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. melléklete az 1.melléklet szerint módosul.

2. § Ez a rendelet 2018. szeptember 1-jén lép hatályba. 1. melléklet a137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelethez

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

A változások kisebb mértékben érintik **az óvodai nevelés általános feladatai keretein belül:**

-az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése körében meghatározott elveket,

-és módosultak az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása kapcsán megfogalmazott feladatok kifejtése is: A módosítás szerint **az óvoda a gyermek nyitottságára épít**, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.

A változások érintik továbbá:

-„**Az óvoda kapcsolatait**”, azzal hogy a hazai óvodáknak a határon túli magyar óvodákkal is erősíteniük kell majd kapcsolataikat.

-„**Az óvodai élet tevékenységi formái** és az óvodapedagógus feladatai” keretében a *„Verselés, mesélés”: az óvodapedagógus feladatai kiegészültek: a 3-7 éves gyermekeknek népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket egyaránt kell ismertetniük, életkori sajátosságukhoz igazodva.

*a „Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka”, valamint

* „A külső világ tevékeny megismerése” kifejtését.

Idézet a Magyar Közlönyből

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – különleges gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. **A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek** gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

3. **Az óvoda a gyermek nyitottságára épít**, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. **A gyermeki magatartás alakulása szempontjából** az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség** szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. **Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.**

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az **anyanyelv** ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. **Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára** – mint **életkori sajátosságra** –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. **Az értelmi nevelés további feladatai:** egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és

élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”

Az óvoda kapcsolatai

Fenntartóval, Oktatási Hivatallal, POK-kal, kerületi társintézményekkel, szakágakkal, „Nevelés a művészetek eszközeivel”2013-ban részben adaptált Nagy Jenőné szakmai program.

Az óvodai élet tevékenységi formái

„A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.”

1. **Verselés, mesélés** „Az óvodában a3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

2. **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

3. **A külső világ tevékeny megismerése** közben a gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, fenntarthatósághoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

Forrás: Pivókné Gajdár Klára – Összefoglaló a módosított Alapprogramról

2. A Pedagógiai Programunk alapelve

2. 1. Intézményi Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai munkánk alapelve a szeretetteljes, érzelem gazdag, biztonságérzetet adó óvoda megteremtése, ahol a gyermeki személyiség és kreativitás kiteljesedhet. A képességek és készségek kibontakoztatásával, a tehetséggondozással és a differenciált neveléssel elérhetjük, hogy a gyermekek pozitív és valós önismerettel, megfelelő belső értékrenddel, kellő önbizalommal és érzelmi intelligenciával váljanak alkalmassá az iskolakezdésre, a felnőtt életre. Célunk továbbá, hogy a művészeti élmények átadásával gyermekeink kreatív, egyetemes kultúrát befogadó, szépre fogékony személyiséggé váljanak.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a **művészeti nevelést**, tagóvodánkban a magyar hagyományok mellett a **német nemzetiségi nevelést**. Különös gondot fordítunk a gyermekek tehetséggondozására, az esélyegyenlőség megteremtésére, az esetleges hátrányok kompenzálására, amennyiben szükséges, úgy a fejlesztő team bevonásával. Az erkölcsi, esztétikai nevelésben, a magyarságtudat kialakításában prioritást élveznek a művészetek eszközei, különös tekintettel a népművészetekre, a népi kultúra értékeire, a zenei nevelésre. 2023. óta „Zöld Óvoda” cím viselőjeként törekszünk a fenntarthatóságra és a környezeti nevelés mindennapos megvalósítására. A szakmai szempontokat szem előtt tartva igyekszünk minél inkább megfelelni a partnereink által támasztotta igényeknek. Törekszünk a fenntartó, a szülők, a gyermekek és társintézményeink elvárásainak rendszeres feltérképezésére, melyekre folyamatos fejlesztéssel válaszolunk. Ennek biztosítéka a minőségfejlesztés iránt maximálisan elkötelezett vezetés, illetve az innovatív, magas szakmai színvonalat képviselő nevelőtestületünk és technikai dolgozóink. Együttes munkával, közösen az a hivatásunk, hogy a folyamatos megújulás, fejlődés képességével lépést tudjunk tartani a felmerülő kihívásokkal szemben, és a lehető legjobbat hozzuk ki a ránk bízott gyermekek személyiségéből.

Az intézmény legfontosabb feladatának tekinti a gyermekek egyéniségének figyelembe vételét, a gyermekközpontú, igényes, minőségi, korszerű pedagógiai elveken alapuló nevelőmunkát, a szervezeti kultúra fejlesztését, a pedagógiai munka színvonalának emelését innovatív szemlélettel. Célunk, hogy intézményünk minden dolgozója megismerje ezen alapelvek fontosságát, és ebbe a munkába lehető legjobb szándéka és képességei szerint bekapcsolódjon.

Az óvoda dolgozói „munkaköri leírásuk” szerint teljesítik a mindennapi feladatokat, emellett pedagógiai hitvallásuk és elhivatott szemléletükre is szükség lesz.

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.” (Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a Művészetek eszközeivel)

2. 2. Gyermekkép, Óvodakép

A 3-7 éves gyermek érzélem vezérelt, szeretetteljes, biztonságos környezetre vágyik, ezért fontos a megszokott napirend, szükségletei egyenletes kielégítése, a közösségi érdekek figyelembevétele. A spontán érési folyamatokra támaszkodva, tervszerű környezeti ráhatásokkal, egyéni megfelelő fejlődési ütem biztosítható.

Programunk saját **célrendszerben** meghatározott módon biztosítja a sokoldalú fejlesztést, tiszteletben tartva, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális személyiség egyszerre. **Az óvodai nevelés, a családi nevelés kiegészítése**, amely fontos szempontok alapján történik: a gyermek sokoldalú, testi-lelki harmonikus fejlődése, az egészséges személyiségének kibontakozása, az életrevalósága, környezettudatossága, nemzeti hovatartozása, a német nemzetiségi nevelés (Kastély tagóvoda).

Feladat:

- a gyermek egyéni fejlettségéhez, igényeihez, szükségleteihez, érési tempójához igazodó, (a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó) differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás,
- a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazva,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése,
- valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló anyanyelv fejlesztése,
- komplex élmények biztosításával erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között,
- a német nemzetiségi kultúra elsajátítása, ápolása, nemzetiségi identitástudat kialakulásának elmélyítése.

Ezek hatására a gyermekek: képesek az összefüggéseket felfedezni, rácsodálkozni, megnyilvánulásaikban érzelemgazdagok, kiegyensúlyozottak, figyelmesek, segítőkészek,

érzékenyek embertársaik iránt, kreatív gondolkodás jellemezi őket, képesek a szabad önkifejezésre.

2. 3. Nevelési alapelveink

- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a gyermek személyiségéhez igazodjon.
- Kialakítjuk az érzelmi biztonságot.
- Biztosítjuk a szabad játékot, mint alapvető és mással nem helyettesíthető gyermeki tevékenységet.
- Olyan nevelési módszereket alkalmazunk, amelyek egyéni és életkor-specifikusak.
- Támogatjuk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelését, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az identitás megőrzését.
- Biztosítjuk az esélyegyenlőséget és a tehetséggondozást, évente megújuló tehetségműhelyekben. Azoknak az 5-6-7 éves gyermekeknek, akiket az óvodapedagógus javasol a megfelelő szempontsor szerint, az aktuális műhelyvezető beavatója, a gyermek tehetség ígérete szerint.
- Segítségét adunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek.

3. Az Óvodai nevelés feladatai

Alapvető feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségletinek kielégítése, fejlődésének biztosítása és ennek nyomon követése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- fenntartható környezet kialakítása, megvalósítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- *speciális feladatunk:* a tagóvodában, a kialakult német nemzetiségi nevelés és hagyományápolás, nemzetiségi kultúra elsajátítása, a művészeti nevelés és a Zöld Óvoda program kihangsúlyozása.

3. 1. Az egészséges életmód kialakításának feladatai az óvodában

- Gondozási tevékenységek elvégzése, testi szükségletek kielégítésének biztosítása, érzelmi biztonság megteremtése.
- Mozgásigény kielégítése, a mozgás fejlődésének, összerendezettségének elősegítése.

- Egészségkultúra, egészségvédelem, egészségmegőrzés, testápolás alapvető igényének kialakítása a családdal összhangban.
- Esztétikus és óvó-védő biztonságos környezet, egészséges szokások kialakítása.
- Testi-lelki nevelési feladatok ellátása **céljából** szakmai együttműködés biztosítása védőnő, gyógypedagógus, logopédus, gyermekpszichológus, szociális segítő (fejlesztő-team) szakmai együttműködés biztosítása, prevenció, korrekció testi-lelki nevelési feladatok megvalósítása.
- Mindez a családokkal közös feladat, az együttműködés keretein belül.
- Egymás személyiségének és igényeinek figyelembe vétele.
- Baleset megelőzés, óvó-védő szervezési feladatok ellátása, és elsősegélynyújtás.
- Kulturált étkezési szokásainak kialakítása (kérem, köszönöm, tiszta étkezés...), életkorhoz igazított megfelelő evőeszközök használata. Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítása, „naposi” (felelősi) munka.
- A gyermekekkel az új ízek megkedveltetése, jó hangulatú étkezés biztosítása.
- Minden csoportba friss víz bekészítése.
- Játékos alkalmak megteremtése arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás...).
- Komplex módon megvalósuló tevékenykedtetés a projektekhez igazodva, miközben a gyermekek minden érzékszervét aktivizáljuk.
- Zöld Óvoda program mindennapos megvalósítása.

3. 1. 1. Mindennapos testmozgás, testi és lelki egészség fejlesztése

- A spontán mozgásos tevékenységeket kiegészítik a tervezett mozgásos tevékenységek, melyekben biztosítjuk a gyermekek napi mozgásigényének kielégítését (udvar, séta, tornaszoba, kirándulás,...). Fontos a szabadban történő tapasztalatszerzés pl. hólapátolás, téli sportok, kocogás, futás, úszás.
- Törekszünk a kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-2 órát levegőn tartózkodunk a gyermekekkel.
- Különös figyelmet fordítunk az erő ügyesség, gyorsaság, és álló képesség fejlődésének segítésére, az egymásra figyelésre.

3. 1. 2. Személyes higiéné, tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők ellátására.

- Megismertetjük a tisztálkodási folyamatokat, a helyes sorrendiséget és a megfelelő technikákat. Ezeket segítik a piktogramok (öltöző, fürdőszoba, csoportszoba).
- Ösztönözzük a gyermekeket, az egészség megőrzés és a betegség megelőzés szokásainak kialakításában.
- Különböző módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben a test tisztán tartásának fontosságát, különösen a bőr, a fogak, a szájüreg, a haj, a körmök ápolását, a ruházat higiéniáját.
- Hangsúlyt fektetünk a közvetlen környezetünk tisztántartására.
- Fokozatosan alakítjuk az önállóságot.

3. 1. 3. Öltözködés

- Elegendő időt és segítséget biztosítunk az öltözködésben, a viselet kiválasztásában, és összefüggéseket tárunk fel az aktuális időjárás és a viselt ruházat között.
- Fokozatosan alakítjuk az önállóságot.
- Javaslatot tesz az óvodapedagógus a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő kiválasztásához, rendezettség igényének kialakításához pl.: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása.

3. 1. 4. Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően, a nyugodt pihenés feltételeit biztosítjuk.
- A csoportszobákat folyamatosan szellőztetjük.
- Segítjük a gyermekek elalvását, életkorhoz és egyéni szükségletekhez igazodó szokásrendszerrel, pl.: mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- A pihenés időtartamát a csoport igényeihez igazítjuk, a korábban ébredő gyermekek részére csendes, nyugodt elfoglaltságot biztosítunk (pl.: rajzolás, könyvnezegetés...).
- A pihenéshez friss levegőt, gondoskodást, a szenderegő állapot megteremtéséhez halk altatódalok dúdolását, 5-6-7 éves korban a differenciált pihenés lehetőségének megteremtését biztosítjuk.

3. 1. 5. Egészséges környezet biztosítása

- Az óvoda feltételrendszere pozitívan befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.
- Az ingergazdag tárgyi környezet esztétikus és megfelel az egészségügyi előírásoknak.

- Kiemelt feladatunknak tekintjük a környezetvédelmi szokások megerősítését és a környezettudatos magatartás kialakítását (pl. a víz gazdaságos használatára, csapok elzárására, folyékony szappan használatára, csoportszoba rendszeres levegőztetésére, szelektív hulladék gyűjtésére -, valamint a hasznosítható anyagok és meghibásodott tárgyak javítására). Ezeket az elveket a csoportnaplóban külön rögzítjük.

3. 1. 5. 1. Az óvodás gyermek befogadásának, beszoktatásának alapelvei

- A fokozatosságnak az óvodai nevelés összes területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell.
- A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.
- Egyéni bánásmód érvényesítése.
- A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása.
- A nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását.
- A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy az ellátást nyújtó intézménybe a kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben történjen a beszoktatás, részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.
- A folyamat hosszabb távú célja a csoport mellett az Intézmény szocializációs közegébe történő beilleszkedés is.
- Ennek a szemléletnek az érvényesítéséhez törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére. (Családlátogatás, Fogadó óra, Szülői fórumok, családi napok, nyílt napok)

3. 1. 5. 2. A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, szeretetteljes bánásmód, tisztelet és bizalom illati meg. Alapvető jog, hogy a gyermek fejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. A korai óvodás nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Kiemelt figyelmet fordít az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képesség béli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására, a másság elfogadására, az előítélet-mentes, befogadó légkör megteremtésére. A korai nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására elfogadó, érzelmi melegséggel, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan az óvoda dolgozói felelősek a szakmai tudásuk szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciáik fejlesztéséért, a közösségi szemlélet megtartásáért.

3. 1. 6. Baleset-megelőzés, óvó-védő feladatok ellátása és elsősegélynyújtás

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő óvó-védő szabályokat:

- az egészségük és testi épségük védelmének lehetőségeit,
- a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokat,
- az egyetemes emberi értékeken alapuló és elvárható kulturált magatartásformákat.

3. 1. 7. Pozitív megerősítés elvén alapuló értékelés alkalmazása

Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás, pozitív megerősítés, dicséret, ölelés, szeretet és megbecsülés eszközeinek kimutatása, kimondása. Ezzel erősíthetők leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásai, és ezzel alakíthatók ki a pozitív motivációk. Pl.: „nagyon büszke vagyok rád, ezt remekül csináltad, látom, hogy neked is jól esik az elismerés, így tovább, képes vagy rá...” Az értékelés fontos közösségalkotó tényező. Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális

kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése. Tárgyi jutalmazásnak minősülhet pl.: egy eredményes teljesítményért nyújtott Elismerő Oklevél, fotóalbum, kitűző...

Az írásos értékelést az óvodapedagógusok végzik, évente minimum két alkalommal a gyermekeként vezetett személyiséglapon, saját és megbeszélte megfigyeléseik alapján. A szülők aláírásukkal jelzik, hogy a gyermekükről kapott tájékoztatást megkapták.

A gyermekek viselkedésére ható intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba mutató mintaadás, elterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység azonnali leállítása. Negatív viselkedéskor nem a gyermeket minősítjük, hanem az adott viselkedést.

A gyermeki attitűd jellemzői óvodáskor végére, az egészséges életmódra nevelés területein:

- A testápolási, öltözködési, étkezési szokásokat mindenütt szimbólumokkal erősítjük meg, hogy a gyermekek önállóan ellenőrizni tudják tevékenységeiket.
- A gyermekek önállóságát teszi teljessé, hogy az óvodai élet egészében biztosítjuk az étkezéshez az önkiszolgálás munkafolyamatait, ezzel erősítjük, hogy a gyermekek, a saját szükségleteiket megfelelő tempóban elvégezzék.
- Kialakul az igény, az esztétikus terítés, a magabiztos, önálló eszközhasználat és az elfogyasztandó ételszükséglet pontos felmérésére, a kulturált étkezési szokások betartására.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkezdőjüket, kezüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Esztétikusan terítenek, egészségesen és tisztán étkeznek. Megkóstolják az ismeretlen ételeket is.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek. Segítséget nyújtanak a rászorulóknak.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcokra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.

3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés feladatai az óvodában

3. 2. 1. Kialakításának feladatai

Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör megteremtése állandó értékrend mellett. Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejleszti a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.
- A gyermek - gyermek, felnőtt - gyermek viszonyában mutatkozó **pozitív érzelmi töltés** segíti a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést, önértékelést, teret ad a gyermeki önkifejezésnek.
- A gyermek legyen képes a környezetben lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások **szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére** igényt érezzenek.
- A **szociális érzékenység** kialakítása segíti az eltérő fejlettség (gyengébb vagy kiemelkedőbb) elfogadását.
- Minden gyermekben megtaláljuk az értékeket, a benne rejlő erősségeket.
- Az **érmekre** épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segíti a barátkozást, lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- Az óvoda segítséget nyújt a gyermekeknek, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapja, hogy felismerjék mindenben a szépet és a jót és ezeket megbecsüljék.

3. 2. 2. Esztétikai érmek alakításának feladatai

- Az egészséges, **esztétikus környezet** biztosításával segítjük a szépérzék kialakulását.
- A szépérzék alakítása az egészséges, **esztétikus környezet** biztosításával.
- Az **ízlésformálás** megjelenik az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.

- A gyermekek legyenek képesek felfedezni a tárgyi - emberi - természeti környezetben a szépet és a jót.
- A **művészeti** tevékenységekhez rácsodálkozási élmények kapcsolódjanak, s ez által a gyermekekben erősödjön az élmény-, befogadó képesség.
- Alakuljon kötődésük szülőföldjükhöz, szűkebb környezetükhöz, Óbudához pl.: a projektpedagógia segítségével a lokálpatriotizmus érzését alakíthatjuk.
- Az **esztétikai élmény** (mese, vers, irodalmi mű, galéria alkotásai, zenei mű...) legyenek formáló hatással a gyermekek esztétikai ítéletének. Az esztétikai ítéleteikben jelenjen meg az **esztétikai élmény**.
- A gyermekek figyelmesen tegyenek észrevételeket az Ovi-galéria változásaira, figyelmesen hallgassák az „évszakzáró koncerteket”.
- A **népművészet** formanyelvén a program tevékenységi kereteként épüljön be a **hagyományörzés, a népszokások, a jeles napok**.

3. 2. 3. Az intellektuális érzelmek, az érzelmi intelligencia

kialakításának feladatai

Elősegíteni az intellektuális érzelmek kialakulását, a gyermekek érdeklődésének felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, **érzékeny befogadását**.

A gyermekek **kíváncsisága, utánzási kedve** fejleszti a **pszichikus** funkciókat: az **érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást** - különös tekintettel a **kreativitás** képességének megerősítését. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek **emlékezetben tartását**.

- A **meghitt** beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - **biztonságérzet szeretetérzet, védettségérzet** - segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.
- Támogatjuk a gyermeket az **iskolába történő beilleszkedéshez, a közösségformáláshoz**, a különböző kapcsolattartási formákkal (pl.: iskolalátogatás, közösen szervezett programok...)
- A csoportkohézió és a szülők bevonása a **hagyományok, ünnepek, jeles napok** megszervezése útján valósul meg pl.: nyitott ünnepélyek szervezése-Szüreti multság, Magyar Kultúra napja, Adventi délutánok, Anyák napja, Családi nap....

3. 2. 4. A közösségi nevelést biztosító módszerek

- Közvetlen tapasztalás: a gyermekközösségen belüli kapcsolatok megélése, a pozitív megnyilvánulások megerősítése.
- Példaadó magatartás a felnőttek részéről, melynek fejlődési alapja a kötődés az utánzás és az azonosulás.
- A pozitív viselkedésformák megerősítése és tudatosítása (kiemelten az erkölcsi és akarati tulajdonságok szempontjából).
- A családi légkör megteremtése, mely elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A közös élmények átélése az óvodáskor végéig biztosítja a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való pozitív viszonyuk.
- A gyermekeknek biztosítjuk a lehetőséget, hogy tudjanak érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a motivációs állapotot.
- A kevésbé motivált feladatok mellett is a gyermekek idővel képesek alárendelni spontán aktivitásukat, a közös tevékenységnek.
- A pedagógiai munkát segítő szakemberekkel történő együttműködés során elősegítjük a nehezen szocializálható, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hatékony ellátását, nevelését.
- Az osztott csoportok minél több programot szervezzenek a kicsik és a nagyok együttműködtetésére.
- A homogén csoportok segítsenek abban, hogy az azonos korú gyermekek is folytathassanak külön tevékenységeket. Ezek megvalósulnak a következő helyeken: galéria, tornaszoba, udvar, csoportszoba kuckói.
- Feladatunk az **egyéni képességekhez igazodó tevékenységi tartalmak** megfogalmazása és megvalósítása, **értékelése**.
- Az óvoda féléves rendszerben **méri** a gyermekek társas kapcsolatának (szociometria) alakulását, a gyermekek kötődéseit.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz a családhoz kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, **mindazok megbecsülésére**.

3. 2. 5. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

- A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk-biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt, - és gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója és egyben társa a gyermekeknek.
- **A következőzetes nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, a korlátokkal együtt!**
- A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat, minden gyerek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot, a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez.
- Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvodapedagógus, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítse a gyermekeket abban, hogy, elfogadják eltérő képességű társaikat.
- **A közösségfejlesztő pedagógiai munkát átöleli az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa, megfelelő önbizalma és önértékelése fejlődhessen.**
- A pedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő legyen célirányos, elemezze, vizsgálja a gyermek társaskapcsolatait, viselkedési formáit.
- Az érzelmi nevelés területén az óvodapedagógus működjön együtt a csoportos dajkával, pedagógiai asszisztenssel, igényelje segítő jelenlétét, kiemelten az egészséges életmód kialakításában, a játéktevékenység irányításában, törekedjék a partnerkapcsolat elvei betartására.

A nevelőtestület és az alternatív program által kidolgozott közösségi normákkal rendelkező, „Házi-ílllem tárát” a gyermekek és szülők is megismerjék, használják

„A bátorító nevelés elvei a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatában:

1. A felnőtt próbálja megérteni, - elsősorban érzelmileg - a gyermeket.
2. Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni.

3. A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
4. A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
5. A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határátlépéseknél” vezessen be konzekvenciákat.
6. A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolást.
7. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
8. A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során.
9. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előre lépesnek, fejlődésnek.
10. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül.
11. A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előre vivő megfogalmazás jelenjen meg. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
12. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre veteti, és a sikertelenséget pedig segít elviselni.
13. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak.
14. A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.”

Nagy Jenőné-Óvodai Nevelés a Művészetek eszközeivel c. alternatív program

A gyermeki attitűd jellemzői óvodáskor végére érzelmi, az erkölcsi- és az értékorientált közösségi nevelés területén

- Ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra.
- Igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása, betartatása.
- A felnőtt kérése nélkül is segítik egymást, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktus helyzetekben társakkal egyezkedik.

- Érdeklődik társai, barátai iránt, ha óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján, záró dalra befejezi, rendet tart maga körül.
- Képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatja a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is érti környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgozik, bízik önmaga képességeiben.
- Tisztában van saját képességeivel, ismeri értékeiket, de azt is meg tudja fogalmazni, mik a hiányosságai.
- Érvényesíti kezdeményezőképességét, kinyilvánítja tartósabb érdeklődését.
- Igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan is éretté válik az iskolakezdésre, örömmel várja azt.
- Ragaszkodik óvodájához, az idősebb gyermekekhez és a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra.
- Segítőkész társaival, együtt érez a közösség tagjaival, érdeklődik társai, barátai iránt.
- Figyelmesen meghallgatja a felnőttek és társai közléseit.
- Elfogadja a másképpen fejlődő gyermekeket, értékeli a sajátos nevelési igényű társainak sikeres próbálkozásait.
- Örül saját és mások sikereinek.
- Felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat.
- Érti és érzi a humoros helyzeteket.

3. 3. Az anyanyelvi -, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az **anyanyelvi nevelés** áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A nevelői tevékenység egészében jelen van, ezért **kiemelt jelentőséggel bír**. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egésznapos életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek és a gyermekek kapcsolatát. Később a beszéd és a gondolkodás fejlődésével párhuzamosan alakul ki figyelmük a közlés verbális tartalmára. A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, ezért az anyanyelvi nevelésnél a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazása a cél.

- A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése, kiemelten a **néphagyományok és művészetek** útján.
- A program sajátossága, hogy az anyanyelvi játékok számára külön időt biztosít - alkalmazkodva a gyerek életkori sajátosságaihoz - és ezeket a játékokat beépíti a mindennapi életbe. A mese, a vers forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek.
- A **nemzeti identitástudat, valamint a keresztény kulturális értékek képviselése** nem jelent újdonságot az óvodában dolgozó felnőtteknek, hiszen az anyanyelvi nevelés szerepével, a **nemzeti ünnepek** méltó tevékenységszervezésével, és számtalan egyéb óvodai tevékenységgel – a **művészeti neveléstől a külső világ tevékeny megismeréséig** – jelenleg is kiemelt feladatként foglalkoznak.
- **A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze**, egyszerre cél- és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, szöveg értése, a kapcsolat valamilyen szint mélyítése. A jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést.
- A gyermekek természetes kommunikációjának és beszédkedvének fenntartása, ösztönzése, anyanyelvi és értelmi képességeinek (beszédmegértés, tiszta hanglejtés, gondolatok kifejezése...) fejlesztése, valamennyi műveltségterületen belül megvalósítandó feladat.
- **Az egyéni fejlődés** biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a **gyermekek közötti kommunikációt**, teremtsenek lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítésére (pl. érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások, metakommunikációs eszközök alkalmazása, szókincs bővítés ...).
- A gyermek beszéd és kommunikációs készsége elsődlegesen függ a **családi szocializációtól**, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a **közösségben**. Az óvodapedagógusnak differenciáltan kell foglalkoznia a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a kiemelkedően fejlett gyermekekkel.
- Szükséges, hogy a gyermek számára hiteles és elfogadható legyen a felnőtt mondanivalója, mivel életkori sajátosságából adódóan elsősorban a metakommunikációra figyel.

- A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel.
- Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a **bábozás-dramatizálás**, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. Az ehhez szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével, művészetével fokozva.
- A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit ezáltal fejlődik személyisége.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4. 1. Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, melynek kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Minden csoportot alap esetben két óvodapedagógus és egy dajka vagy pedagógiai asszisztens lát el. A dajkák legtöbb idejüket a csoporttal töltik, aktív részesei a nevelő munka eredményességének. A segítők és az óvodapedagógusok összehangolt munkájára van szükség ahhoz, hogy a csoportba járó gyermekek harmonikusan fejlődjenek. A sajátos nevelési igényű gyermek, speciálisan képzett szakemberek segítségét igényli. Intézményünkben segítségünkre vannak a gyermekpszichológus, gyógypedagógus és a logopédusok. Ők alkotják a fejlesztő-teamet, akikhez ugyan úgy lehet segítségért, tanácsért fordulni, mint az óvodapedagógusokhoz vagy az igazgatóhoz. A fogadó órák lehetőségeiről és az intézményben eltöltött rendről tájékozódhatnak a szülők.

4. 2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a művészeti program és a német nemzetiségi neveléshez szükséges eszközrendszerrel, módszertani tudással és tárgyi feltételekkel. Az intézmények csoportszobáit, kertjét, helységeit, berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy az eleget tegyen a mai kor követelményeinek. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel helyezünk ki. Az óvoda lehetőséget teremt a nyitott ünnepekre, a szülők fogadására, a munkatársak megbeszéléseire, fogadó órák, szülői találkozók megtartására. Tárgyi feltételeink adottak egy-egy előadás megszervezésére, a mai kor IKT eszközeinek használatával. (projektor, vetítővászon, lap-top).

Az óvoda udvara

Az óvoda egyik legfontosabb mozgás fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek minél többet tudnak kint tartózkodni. Az óvoda udvarát úgy célszerű használni, hogy minden csoportnak van egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvodapedagógusukat. Természetesen az átjárhatóságot biztosítjuk. Az udvarokon található árnyékos és napos játszó rész. Rendelkezünk füves, homokos, és betonos résszel is, valamint műfüves pályákkal. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok virág, cserje, ízlésesen kialakított gyermek veteményes kert, érzékelő ösvény, udvari főzősarok. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Minden csoport rendelkezik homokozóval. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. Télen, havas időben használjuk a kinti Holdudvaros dombos részt.

A Kastély tagóvoda udvarán található gyümölcsfák terméseiből készülhet lekvár, szörp, gyümölcskrém és aszalt gyümölcsök is. Így közvetlenül figyelhetik meg a gyermekek, a természet adta fejlődési folyamatokat.

Az óvoda udvarán, árnyékolt teraszon a gyermekek kézműveskedhetnek, énekes - dramatikus játékokat játszhatnak és bábozhatnak. Az udvaron a gyermekeknek mindig rendelkezésre áll friss ivóvíz, jó időben elkölthető a tízórai és az uzsonna is.

Csoportszobák

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be, kérjék ki egymás véleményét. A program adta sajátosság lehetőséget biztosít a zene-, mese-, kreatív-, és természet sarok kialakítására.

A több funkciót betöltő csoportszobák alkalmasak a szabad játékra, a párhuzamosan folyó tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás kihasználása céljából az ablakot szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végzik a gyermekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtatót használunk. Erős napsütés ellen a csoportszobát sötétítő függönnyel vagy redőnyökkel védjük.

Öltözők

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosít minden feltételt a nyugodt öltözéshez. Minden gyermek saját jellel ellátott külön ruha és cipőtartó szekrényel rendelkezik.

Az öltözőben és a szülők részére kihelyezett hirdetőtábla esztétikus, érthető közérdekű információkat tartalmaz, ahol havi időszakokra lebontva tájékoztatást kapnak a csoport nevelési, fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről, a programokról, aktuális projektekről, gyűjtőmunkáról.

Mosdók

Megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermek rendelkezik elkülönített törölközővel, fogmosó felszereléssel, fésűvel. A tisztasági csomagot a fenntartó biztosítja. Igény szerint cseréljük a fogkefét, a NÉBIH előírásainak is eleget téve, igényes tisztálkodási szereket használunk. A gyermekek által használt mellékhelyiségekben jelek segítik az eligazodást, a helyes kézmosási és fogápolási technikát.

Rendelkezünk a művészeti programhoz szükséges elkülönített helyiségekkel, (Kastélyban vitrinnel) ahol az „**Ovi-galéria**” található. Csoportbeosztás szerint haladunk a díszítésével, az aktuális jeles napokhoz, ünnepekhez, projektekhez igazodva. A gyermekek szemmagasságában kiállított alkotások megfelelő megvilágításban szolgálják az alkotásokra történő rácsodálkozást. Itt történik az évszak záráskor a házi hangverseny is.

4. 3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (30-35 perc) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A **napirend** alkalmazkodik a gyermekek életkorához, a hetirendhez az egyéni szükségletekhez és a helyi szokásokhoz. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Szem előtt tartja a játék kitüntetett szerepét. A napi és hetirendet egységes elvek alapján évről-évre az óvodapedagógusok készítik el. A gyermekek fejlődésének ütemét az óvodapedagógusok félévente az egyéni fejlődési mutatók alapján közösen dokumentálják.

A program ajánlott napirendjének kialakítása:

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, esztétikai, higiéniai gondozásához nélkülözhetetlen időkereteket. Az egész nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság elve. A napirend bemutatja a különböző tevékenységek időpontjait, hogy a szülők követni tudják a gyermekek tevékenységben való részvételükre, együttműködésükre. A napirendjavaslat tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülhetnek egymásra a különböző tevékenységek. A modellként bemutatott példa korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható, csoportonként eltérhet.

Javaslat a Napirend elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység	
<p>6.30-10.30</p> <p>Reggeli gyülekező: 6.30-8.00 óra között</p>	<p>Szabad játék a csoportszobában, szabadban</p> <p>Személyes percek Testápolási teendők</p> <p>Reggeli</p> <p>Játékba integrált egyéni és mikro csoportos párhuzamos tevékenységek</p> <p>Tevékenységekben megvalósuló tapasztalatszerzés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Külső világban szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése • Vers, mese, dramatikus játék • Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka • Ének-zenei készségfejlesztés, tánc • Zenés, mozgásos percek • Részképeségek fejlesztése egyéni formában 	<p>J</p> <p>Á</p> <p>T</p> <p>É</p> <p>K</p>
<p>10:30-12:00</p> <p>12:00-13:00</p>	<p>Játék a szabadban</p> <p>Mikro csoportos tapasztalatszerzés</p> <p>Mozgásos játékok a szabadban</p> <p>Tehetséggondozás</p> <p>Ebéd</p> <p>Testápolási teendők</p>	<p>J</p> <p>Á</p> <p>T</p> <p>É</p>
<p>13:00-14:30</p> <p>13:30-14:30</p> <p>14:30-14:45</p> <p>14.45-15.00</p>	<p>Pihenés, alvás mesével, altatódalokkal</p> <p>Tehetséggondozás – Műhelymunkák</p> <p>Testápolási tevékenységek</p> <p>Uzsonna</p>	<p>K</p>
<p>15:00-17:30</p>	<p>Játék a csoportszobában, vagy a szabadban</p> <p>Részképeségek fejlesztése egyéni formában</p> <p>Fakultatív programok</p>	<p>J</p> <p>Á</p> <p>T</p>

É K
Amennyiben az intézmény működése indokoltá teszi, összevont csoportokban is lehetséges a napi csoportbeosztás szervezése

Javaslat a Hetirend elkészítéséhez

- A tervezés és a megvalósítás komplex módon történik, minden napnak van egy hangsúlyos tevékenysége, amihez a többi tevékenység kapcsolódik.
- Lehetőség szerint a délelőttöt beszélgetőkörrel, mesével, verssel, zenehallgatással, anyanyelvi játékokkal zárjuk.
- Az egyéni fejlesztések lehetnek hátránykompenzáló-felzárkóztató, illetve kiemelt ügyességű gyermekek foglalkoztatása. (3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas, csak az időkerete változik!)
- Jelen minta, csak egy ajánlás, mely csoportonként és korcsoportonként eltérhet.

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba ágyazott tanulás	Vers, mese, dramatikus játék Ének-zenei képességek fejlesztése	Vers, mese, dramatikus játék Rajz, festés, mintázás, kézimunka	Vers, mese, dramatikus játék	Vers, mese, dramatikus játék Matematikai tapasztalatszerzések, a Külső világ tevékeny megismerése	Vers, mese, dramatikus játék Mozgás, mozgásos játék
Mindennapos mozgás					
Udvari játékba ágyazott tanulás	Énekes játékok, gyermektánc, Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzések, Mozgás, szabad játék				
Mindennapi mozgás, futás, „kocogó percek”					
Délután	Differenciált tehetséggondozó műhelyek lehetősége (13.00-15.00)				

5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban, a program tevékenységkereteinek egészében

A néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását kiemelt feladatunknak tekintjük. A népszokások igen összetett jelenségek. Ízelítőt adnak a magyar gondolkodásról, humorról. Tartalmazzák a prózai népköltészetet, dalokat, táncokat, dramatikus - színjátékos cselekvéseket, kézművességet, tárgyakat és még sok minden mást. A gyermekek nevelésébe mindazon értékeket beépítjük, amelyek a **népművészet** megőrzésre érdemesek. Az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződik, tovább él a népi kultúra, és a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és a követendőket. Anyanyelvük színesedik, szókincsük gyarapodik. A magyarságtudat és hazafiasság csiráinak elvetése a néphagyomány - őrzésen keresztül történik. A komplex nevelő munkánkhoz szervesen kapcsolódik a hagyományőrzés. A népi kultúra gyermektől-gyermekig, óvónőtől-óvónőig, szájról-szájra hagyományozódik. A néphagyománnyal való ismerkedés közben fontos feladatunk, hogy a gyerek örömét lelje a játékban, a cselekvésben, alkotásaiban, a mesében, a mondókák mondásával, a dallal. A dramatikus játékoknál a történet megismerése után a játék a lényeg, amikor a játékhelyzet megteremtése után hagyjuk, hogy a gyermek spontán megnyilatkozzon, játsszon. A játékot úgy irányítjuk, hogy az oda illő eszközöket a gyerekekkel közösen is elkészítjük. A tanult mondókákat, dalokat, táncokat építsék be a játékba, a kapcsolódó meséket, dalokat a gyerekek hallgassák meg.

Lehetőség szerint a gyerekek ismerjék meg környezetük, Óbuda nevezetességeit, kiránduljanak (pl.: Gótes-tó, Fő tér, Duna part, Róka-hegy, Ezüst-hegy, Ó-falu). Óvodásaink tekintsék meg különböző múzeumok kiállításait, látogassanak el az Állatkertbe.

A tevékenységeket segítő kollégák (fejlesztő-team, pedagógiai asszisztens, dajka) feladatai a pedagógusok munkájának segítése, az egyéni és differenciált bánásmód alkalmazása, valamint a mindennapi feladataik munkaköri leírás szerinti ellátása.

5. 1. Játék

Pedagógiai programunk szabad teret ad a legfontosabb gyermeki tevékenységének, a játéknak. Ehhez biztosítjuk a megfelelő légkört, helyet, időt, eszközöket és az óvodák lehetőségeinek kihasználásával élményeket, tapasztalatokat. **A játék semmivel nem helyettesíthető**, ezért a pedagógiai program alapfunkcióként kezeli. A szabad, önként vállalt játék teszi lehetővé a gyermek számára, hogy a megélt élményeket, tapasztalatokat, ismereteket, érzéseket újra élje, integrálja. A játék a gyermek legfontosabb és leghatékonyabb alaptevékenysége. Önálló,

céltudatos, szabadon választott tevékenysége, mely biztosítja számára a szabad önkifejezés lehetőségét.

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység **célja** a gyermek szabad képzettársításának elősegítése. A játékban megélt intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermek egyéni vágyai és ötletei valósulnak meg, bontakoznak ki.

Továbbá célja, hogy minél sokrétűbb tájékozódó, tapasztalatszerző, érzelmekben gazdag tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

- A csoportok játékterei növelhetők a **párhuzamos játékterek** létrehozásával, az arra alkalmas folyosókon, öltözőkben, fedett teraszon, ahol az óvodapedagógus biztosítani tudja közvetett ellenőrzését
- A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvarunkon, ezért, az óvodapedagógus ösztönözi a gyermekeket, hogy minél több mozgásos tevékenységet folytassanak kint a jó levegőn. Az időjárás függvényében segíti az udvari szerepjátékok kibontakozását is a szükséges feltételek megteremtésével.
- **A játékhoz szükséges időt** a folyamatos napirend jól szolgálja.
- A játéktevékenység az óvoda nyitásával elkezdődik. A gyermekek érkezéstől kezdve szabadon választott játéktevékenységet folytathatnak.
- Az óvodapedagógus a játékhoz olyan eszközöket biztosítson, melyek a gyermekek fejlettségének, életkori sajátosságainak megfelelnek izlésesek, praktikusak, a gyermekek alkotóképességét fejlesztők, színesek és jó minőségűek.
- A gyermekek játéktevékenységét az óvodapedagógus változatos játékeszközök biztosításával dúsítsa (orvosos, családjáték, egyéb szimbolikus játékok).
- Annyi játék legyen a csoportszobában, amennyi átlátható és rendezhető a gyermekek és az óvodapedagógus számára.
- A gyermekek igényei és a projekttémák szerint cserélje a játékokat. Nagy öröm a gyermekeknek újra találkozni régóta nem látott kedvenc játékaikkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a játéktevékenységhez szükséges feltételek biztosítása,
- a 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének folyamatos gazdagítása, a gyermekek egyéni igényeinek, sajátosságainak figyelembevételével,
- gyermekek szókincsének, beszédképességének, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása játékszituációkban,
- játéksegítő, játékirányító metódusok alkalmazása szituációktól függően,

- mindennapi életből vett szimbolikus játékok lehetőségének, feltételeinek biztosítása (pl. sütés-főzés, állatos játékok), ügyességi és sportjátékokkal, dramatikus-, népi játékokkal, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kötődő játékokkal ismertesse meg a gyermekeket.

5. 1. 1. A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

- **Derűs, alkotó légkört** elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvodapedagógus, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel milyen játékot játszanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel alkotnak, milyen helyet választanak, és mennyi ideig tartson a közös cselekvés. Az óvodapedagógus teremtsen meg mindenekhez a lehető legjobb feltételeket a gyermekekkel együtt, alkalmazkodva a már kialakult élményekhez.
- A gyermekek óvodába érkezését övezze nagy odafigyelés. A "**személyes percek**" után az óvodapedagógus a gyermekeket támogassa abban, hogy a tervezett céljaiknak megfelelően lépjenek be a szabad játékba vagy inspirálja őket hogy kitalálják azt. Az alkotó légkört tovább fokozhatja a kellő időben nyújtott segítség, megerősítés, konfliktusok megelőzése, egy-egy jó ötlet a játék továbbviteléhez.
- Az óvodapedagógus csak annyi szabályt vezessen be a játéktevékenységbe, amely segíti a nyugodt, oldott légkör fenntartását, az alkotó cselekvést, a sokféle játékszituáció meglétét, s az elképzelések valóra váltását.
- A **kreatív légkör** megteremtése segíti az ötletek szabad áramlását, a **gyermekek nyugodt meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását**. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.
- Az óvodapedagógus őszinte játéka, **játszóképesége**, átérzésre serkenti a gyermekeket. Ezért domináljon kommunikációjában a hitelesség, a kreatív megnyilvánulás, a tudatos jelenlét. Az oldott légkör megteremtéséhez használjon minél gyakrabban **humoros kifejezéseket, tréfás szavakat, vegye észre a környezetben spontán megjelenő helyzetkomikumokat**.

5. 1. 2. Program specifikumok a művészeti tevékenységek

megvalósulásához

A különböző típusú játékokhoz nélkülözhetetlen helyet, teret a gyermekek szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki. A

csoporthozokban legyen helye a többféle állandó és változtatható vagy elkülönített "kuckóknak, tereknek".

- A programban - a művészeti nevelés jelentős szerepe miatt - kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt **mesesarok**, amely egyúttal a dramatikus játéknak, a bábjátéknak, a meséskönyvek nézegetésének a helye is.
- A rajzolásnak, festésnek legyen meg a „**rajzos alkotótere**”, állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére szabad játékidőben is.
- A művészeti nevelés kiemelt szerepe miatt állandó tere van a zenei képességeket fejlesztő „**zenei kuckónak**” is, ahol a gyermekeknek biztosítottak a zenei játékhoz a dallam- és ritmushangszerek, énekes könyvek, zenei albumok, amiket szabad játéktevékenységükben is folyamatosan felhasználhatnak, bátran improvizálhatnak.
- Az intellektuális érzelmeket kiváltó tapasztalatszerzések során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek, a kincseket őrző „**környezetünk értékei**” térben kapnak helyet. Ide kerülnek a **környezeti projekttevékenység gyűjtőmunkái**, amit a szabad játéktevékenységben is minden gyermekek alkotó módon használhatnak fel.
- Az óvodapedagógusok **kisméretű építőteret/tereket** biztosítanak a gyermekek részére, ahol egyedül, párban,, hármasban együttműködve, közös alkotásokat tudnak létrehozni. E terekben annyi építőkockát találnak a gyermekek,, amennyit be tudnak építeni az alkotásukba.
- A gyermekek rendelkezésére áll még egy kisméretű **családi sarok, amely alkalmas szimbolikus játékok játszására**. E teret a gyermekek családi fotói díszíthetik.
- Egyéb szerepjátékoknak nincs állandó helye, mert azt a gyermekek saját fantáziájuk szerint, az óvodapedagógus közvetett vagy közvetlen irányítása mellett valósíthatók meg.

5. 1. 3. A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

Az óvodapedagógus és a nevelés, oktatást segítőik törekedjen arra, hogy a gyermekek játéka önmagukhoz képest tovább fejlődjön. A **gyakorlójáték** során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, ismétlésre készíti a gyermeket és ezek az újra ismétlések nagy örömet jelentenek számukra. Ezért az óvodapedagógus sokféle eszközt, játékot biztosít, hogy a gyermekek megismerkedhessenek azok különböző tulajdonságaival, velük való cselekvési

lehetőségekkel. Adjon mintát helyes használatukhoz, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a gyermekek szem-kéz koordinációját, a laterális dominancia kialakulását.

A mozgásos gyakorlójátékok során a gyermek, megismerkedik saját testével, testi képességeivel. A sokszor ismételt begyakorolt mozgásokból, magasabb szintű koordináltabb mozgások jönnek létre, valamint ezek a játékok támogatják ritmusérzékük fejlesztését is. Pozitív érzelmeket keltenek bennük, és nagy jelentősége van a beszédgátlások megelőzésében. Mozgásos gyakorlójátékhoz is használja ki az intézmény nyújtotta lehetőségeket, tornaszobában bordásfal, AYRES eszközök, padok, zsámolyok, stb. Mindig törekedjen arra, hogy gyermekek játéka tovább fejlődhessen s a gyakorló játékból, szerepjáték bontakozzon ki.

A **konstruáló játék** kezdetben játékszerek rakogatásából áll, majd a spontán építkezésem át jutnak el az elrendezett, meghatározott céllal létrehozott építményekig. Az **építő-konstruációs** játékokban bonyolultabb formákat, alkotásokat hoznak létre. Megtapasztalják a rész-egész viszonyát, megtanulnak tervezni. A modelltől /igaziról, képről, társról / másolás során megfigyelőképességük, figyelmük, gondolkodásuk jelentősen fejlődik. Szem-kéz koordinációjuk, finom-motorikus képességeik összehangoltabbá válnak. Az óvodapedagógus feladata itt is, minél változatosabb eszközök biztosítása (a készen kaphatók mellett az óvónők és gyermekek által készített kellékek).

A **szimbolikus játékban** a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki és dolgozza fel, ezáltal fejleszti személyiségét.

Cél, hogy a gyermekek szívesen vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat a mintahelyzetek megteremtéséhez.

Feladat, hogy minden nap gyakorolják a társakkal való együttműködést, csiszolódjon empátiájuk, nyitottá váljanak társaik érzelmeinek befogadására. Mindez elősegíti alkalmazkodó képességük, kommunikációs készségük fejlődését.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a **dramatikus játéknak, bábozásnak**. A **bábokkal** - először az óvodapedagógus játékán keresztül ismerkednek meg a gyermekek. Már a beszoktatás alatt egy kedves játékkal – bábfigurával (saját csoport báb) fogadhatja a gyermekeket.

Ez nagymértékben segíti az óvodába való beilleszkedést, a különböző szociális problémák megoldását. Később ez a báb lehet a csoport kedvenc figurája, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat.

A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermekek is, így ez a kommunikáció fejlődését is segíti (érzelmeik tükrözése, szókinccs, hangutánzás). A bábozás és dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban állnak egymással.

Az óvodapedagógus feladatai:

- tegye lehetővé, hogy a bábokkal a nap folyamán bármikor játszhassanak,
- teremtsen feltételeket; érzelmileg megragadó irodalmi élményt nyújtson - rendszeresen ismétlje azokat, biztosítsa a kellékeket; mozgásformákra-metakommunikációra nyújtson mintát,
- ajánljon fel **szabályjátékot** a gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének figyelembe vételével, amit a gyermekek könnyen elsajátítanak, szabályait betartják, és szívesen, önállóan is kezdeményeznek,
- segítsen a szabályok megismerésében, elsajátításában, ugyanakkor biztosítson lehetőséget, hogy a gyermekek is alkothassanak szabályokat, vállalhassák a játékvezető szerepét is. Ilyenek a **logikai játékok, társasjátékok, mozgásos, ügyességi játékok**, amelyek kiválóan fejlesztik a gyermek **matematikai alapképességét**.

A többi **játékfajta**hoz kapcsolva jelenjen meg a **barkácsolás**, elsősorban az óvodapedagógus által barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermek aktív bevonásával hoz létre. A barkácsolásba érdemes bevonni a szülőket, mert az erős hatással van a gyermekek játékaktivitására.

5. 1. 4. A gyermekek szókincsének, beszédképességének, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása játékszituációkban

A játék folyamatos lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakulására, amely nagy hatással van a gyermekek beszédképességének fejlődésére. A játékszituációkban megtanulhatják a szavak helyes ejtését, a beszéd szövegfonetikai hatáselemeit - a hanglejtést, a hangsúlyt, a helyes hangerőt a különböző helyzeteknek megfelelően, a szöveg ritmusát, dallamát, és az érthető beszédet tagoló szünetek jelentőségét.

Ezért az óvodapedagógus beszéde mindenkor legyen minta, modell a gyermek számára, hogy mindennap hallhassa a szép magyar beszédet, és láthassa a helyes artikulálást, amely megkönnyíti a beszéd érthetőségét a szöveg helyes tagolásával együtt.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak mintát az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztésére (pl. hangutánzó játékok, szókincsfejlesztő játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok és szinonimakereső játékok stb.). A nap folyamán számtalan lehetőség nyílik a gyermekek anyanyelvi nevelésre, fejlesztésére, éljünk ezen helyzetek kihasználásával!

5. 1. 5. Az óvodapedagógus játék segítő metódusainak alkalmazása

Az óvodapedagógus játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függők. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. A gyermekek nyugodt játéka esetén vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldók, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. Szükség és igény szerint az óvodapedagógus legyen játékot kezdeményező, együtt játszó, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játék helyzetben is legyen támogató, türelmes és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé találják meg számukra a megfelelő elfoglaltságot vagy visszahúzódóbbak. Ötleteléssel, problémamegoldó gondolkodással, kreativitással, bátorítással segítse őket.

Az óvodapedagógus avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás testi épségét, nyugodt játékát. Problémahelyzetben a gyermek ötleteit, véleményét is hallgassa meg, vázoljanak fel közösen a gyermekkel megoldási lehetőségeket, alakuljanak kompromisszumos megoldások.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A sokféle játéklehetőség egyben alkalom a német nyelv elsajátítására. A német nemzetiségi nevelés **célja**, a szabad játékban is érvényesülő német nyelv használata. **Feladat**, hogy az óvodapedagógusok az irányított játékban sokszínű kreatív játékkal ismertessék meg a német nyelvet: dalok, mondókák, beszélgetések, szerepjátékok, körjátékok, táncok, mesék formájában.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ a játéktevékenység csoportban elfogadott szabályait,
- ✓ a játékok helyét; a játékok megóvására vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek képes:

- ✓ önállóan, érdeklődésének megfelelő játékot választani,
- ✓ önállóan eldönteni, hogy kivel és mivel játszik,
- ✓ szerepjátékot, konstrukciós játékokat játszani, bábozni, meséket megeleveníteni, építményeket létrehozni, barkácsolásban rész venni, különböző szabályjátékot a csoportban elfogadott norma szerint játszani,
- ✓ elmélyülten, állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában részt venni,
- ✓ önállóan megteremteni a kitalált játékához szükséges helyet és eszközt,
- ✓ az együttműködés normáit betartva, együtt játszani kisebb csoportokban; a társaival, vezető szerepben is elfogadja társai ötleteit,
- ✓ szabályok betartására,
- ✓ vigyázni a játékeszközökre, saját és társai alkotásaira.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy:

- ✓ kíváncsi mások kreatív játéktevékenységére,
- ✓ élvezettel hoz létre bonyolult építményeket, konstrukciókat, és abban tud gyönyörködni,
- ✓ játéktevékenységekben együttműködő, segítő, figyelmes társ,
- ✓ interakciója színes, kedves, kulturált és érthető,
- ✓ igénye a több napon keresztül tartó játéktémában való elmélyülés.

5. 2. Mesélés, verselés, dramatikus játék

A program a **magyar népi gyermekköltészetből** indul ki, és a meséken, verseken keresztül a beszédfejlődést, a mesetudat alakulását, az érzelmi viszonyulást, belső világot figyelembe véve juttatja el a 6-7 éves gyermeket a megfelelő kommunikációs szintre. Programunk épít a mese fejlesztő hatására, amely az érzelmi, az értelmi, erkölcsi nevelés fejlődését szolgálja.

Az óvodai szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, a viselkedéskultúra a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásának legfőbb eszköze.

A tevékenység célja: a gyermekek erkölcsi-szociális, esztétikai és intellektuális érzelmeinek gazdagítása, személyiség-fejlődésük, pozitív személyiségjegyeik megalapozása a csodákkal

teli meseélményekkel, mesefeldolgozásokkal, és a mondókák, versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A mindennapi mesélés, mondókázás, verselés, és a mesefeldolgozásokban megjeleníthető művészetek komplexitása gazdagítja a gyermeki szabad önkifejezés lehetőségét, a lelki harmóniát, amelyben a belső képalkotási folyamatuk megerősödik, óvodás szemléletük, világvilágképük formálódik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása;
- 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez;
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.(vers, mese, mondóka, nyelvi játékok...)

5. 2. 1. A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása

- Az óvoda gyermekeknek bemutatható, megtanítható irodalmi alkotások között elsődlegesek a **népköltészet** elemei, mely a magyar népi kultúra gyökereit hordozza magában.
- A **népi gyermekköltészet** remekei közé tartoznak az ölbeli játék, népi mondókák, népi altatók, népi játékok, találós kérdések, közmondások, népmesék, kiolvasók amelyek mély érzelmeket váltanak ki a gyermekekből.
- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata.
- Az irodalmi anyagok kiválasztásában érvényesíteni kell a pedagógiai, pszichológiai, módszertani elveket, tradíciót.
- Az óvodáskor személyiségfejlesztésének másik nélkülözhetetlen **népköltészeti műfaja a népmese**, amely a teljes óvodai életet behálózza.
- A mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világvilágképének formálására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A népmese csodás elemekkel átszőtt alkotás, amelynek élménygazdagító és izlésfejlesztő ereje megkérdőjelezhetetlen.

- Az eredményes mesefeldolgozásokat az tükrözi vissza legjobban, ha a gyermekek a szabad játékukban újra játsszák, újra átélik a mesét.
- A 3-6-7 éves gyermekeknek szóló irodalmi műfajok között helyet kapnak a népművészeti mellett a **műköltészeti alkotások: a klasszikus és kortárs mesék, reális történetek és lírai vagy epikus elemeket tartalmazó gyermekversek.**
- Az óvodások életkori sajátosságaikból adódóan igénylik azokat a reális történeteket is, amelyek róluk, az óvodáról, személyekről, környezetükről, eseményekről szólnak.
- Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei is.
- Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken, novellisztikus-realisztikus meséken át, épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.
- A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják.
- Az óvodapedagógus a nagyobbaknak olvasson bátran lírai műveket is, mert a gyermekek már megérik a költői képek érzelmi kifejező erejét.
- A gyermekverseknek is nagy az érzelemformáló ereje. Az érzelem, meghittség, játék, ismeret, amelyet a vers ad, minden más érzelmtől, játéktól, ismerettől különbözik.
- A kisgyermek versélménye elsősorban a ritmushoz kötődik, és nem a vers tartalmához.
- Az óvodapedagógusok rendelkezzenek saját és folyamatosan bővülő repertoárral, amelyből az adott projekthez válogathatnak a gyermekcsoport életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően.

5. 2. 2. 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez

Az óvodába kerülő 3 éves gyermekek első igazi egyéni versélménye a mondókákhoz, **ölbéli játékokhoz** tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, biztonságban hallgathatják.

A befogadás időszakában lehet minden gyermeknek a jeléhez kiválasztott „**én mondókám, én versem**”. Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a **vidám rigmusok** korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismétlik az **állathívogatókat, napcsalogatókat**. A mindennapos meséléssel fokozatosan rászoktatjuk a

gyermeket a mese figyelmes végig hallgatására. Az óvodapedagógus alakítson ki a saját csoportjának megfelelő meserituálét. (pl. mesefotel, mesepárna, meseszignál, gyertyagyújtás...)

A mese tovább élése érdekében a mese kellékeit a mesekuckóban tartjuk, hogy a gyermekek a szabad játékukban is elő vethessék, magukra ölthessék és eljátszhassák.

A **dramatikus játékok** mélyítik a mese erkölcsi mondanivalóját, és segítenek a gyermekeknek megszólalni a mese feldolgozásában. Ezek a módszerek erősítik a gyermekek mesetudatát, meseélményét.

A dramatikus játék a valóságból és az irodalomból merített témák és történetek megjelenítése, mely fokozza a gyermeki aktivitást, mélyíti az ön- és emberismeretet, kibontakoztatja a reprodukív és produktív fantáziát. (Ilyenek a kapcsolatteremtő játékok, azonosulásra építő lazító játékok, koncentrációs gyakorlatok, érzékelő gyakorlatok, mimes-improvizatív helyzetgyakorlatok stb.)

A **bábjáték** az élettelen anyaggal az élet valóságának ábrázolása, megjelenítése. Olyan szereplési forma, amelyben pozitív hatások dominálnak, mint az önbizalom növelése, a fantázia kiszélesítése és a közösségi élmény. A komplex nevelő hatásokat a bábjáték módszere tökéletesen biztosítja, mert erős ingerhatású az azonosuláshoz, s megmozgatja a gyermekek képzeletét. A gyermekeket a bábjátékra is meg kell tanítani. Meg kell ismertetni őket a bábok különböző fajtáival, a bábmozgatás megoldásaival és a bábkészítéssel. A mesesarokban szükség van különböző fajtájú bábokra és bábparavánra, hogy a gyermekek szabad játékukban is játszhasanak kedvenc báb figuráikat. Legjobban azokat a bábokat kedvelik, amit ők készítenek.

A **könyvek megszerettetése** érdekében az óvodapedagógus biztosítson a mesekuckóban könyvespolcot a nyugodt könyvnézegetéshez.

A **kisebb óvodások** ismerjenek meg 10-12 ölbeli játékot, mondókát, verset és 8-10 új mesét egy nevelési év alatt. A **nagyobb gyermekek** ismételgessék az előző években tanult verseket, meséket is, valamint ismerjenek meg 5-6 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.

A verstanulás kereteit az óvodapedagógus választhatja meg a csoport fejlettségi szintjének és a gyerekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus készíthet hívóképeket, könyvet, füzetet a megismert versek, mesék előhívásához. Ezek a vizuális képek fejlesztik a gyermekek gondolkodását, aktivizálják emlékezetüket. A gyermeknek legyen lehetősége a nap folyamán **a versek, mesék önálló előadására** is.

5. 2. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék és a dramatikus játékok segítségével

- A nyelvi-kommunikációs képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a **mese**, melyet az óvodapedagógus élményszerű előadása utánzásra készítető, szemléletes, ami fejleszti a gyermeki beszédet, kommunikációt, **a szavak helyes kiejtését**, a tiszta beszédhallást.
- A népi mondókák és gyermekversek ismétlése hatásosan segíti a **beszédészlelés és beszédmegértés** fejlődését. A gyermekek ezen irodalmi műfajok **segítségével gyakorolják a helyes légzést, a helyes ejtést, artikulációt**, egyes beszédhangok, hangkapcsolatok törvényszerűségeit, mint a hasonulás, összeolvadás, rövidülés, hangkiejtés stb.
- A versek ismétlése alkalmat teremt a gyermek számára a **beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés gyakorlására**.
- A dramatizálható népi mondókák, népmesék felkeltik a **gyermekek beszélőkedvét, beszédfantáziáját, a beszédindítást, a nyelvi komikum, humor verbális példáit**.
- A népköltészeti alkotásokból, a népmesékből a gyermekek sok új **régies-népies fogalmat** ismerhetnek meg, hiszen a népmese a magyar nyelv kincsesládája. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket, a dramatikus helyzetek pedig lehetőséget adnak a **társalgási kedv fokozására**, a szerepek megformálására és az önálló mesemondásra.
- Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget a mindennapos **„beszélgetőkör”** megélésére, ahol a gyermekek megtapasztalhatják, elsajátíthatják a beszédfigyelmet, alkalmuk van élményeik, gondolataik, tapasztalataik szabad kifejezésére, megfogalmazására.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A Kastély tagóvoda két nemzetiségi csoportjában a **német nemzetiségi** nevelés alappillére a német nyelvi hangzáshoz szoktatás. Népi mondókák, dúdoló, szólások, mondások, találós kérdések, versek, népmesék, legendák, mítoszok, névcsőfolók megjelenése a projektekből.

Az irodalmi nevelés területén alkalmazott mesék, versek, mondókák a kisebbségi kultúra átörökítését szolgálják. Az óvodai mindennapokat átszöve, megjelenik a mozgással összekapcsolt játékos verselés, mondókázás. Az óvodapedagógusok a magyarul is ismert klasszikus meséket illetve német nyelvre lefordított és lerövidített meséket, történeteket mesélnek, báboznak a gyerekeknek. A gyerekek számára érdekes német nyelvű képeskönyvekkel ismerkednek, amelynek történetét a képek alapján könnyen megértik.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek ismeri:

- ✓ a három-négy nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket,
- ✓ mesélés, verselés, bábozás, dramatikus játékok rituáléját, szabályait, szokásait.

A gyermek képes:

- ✓ önállóan felidézni a megismert verseket, rigmusokat,
- ✓ a meséket helyes artikulációval és jó szövegfonetikai hatáselemekkel elmondani,
- ✓ figyelmesen mesét hallgatni,
- ✓ saját élményeit, meséket, történeteket önállóan megfogalmazni, elmondani,
- ✓ az átváltozás eszközeit, játékeszközöket használni,
- ✓ elfogadni önmagát, társait különböző szerepekben,
- ✓ mesék jeleneteit verbálisan és/vagy vizuálisan kifejezni.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- ✓ örömmel ismételgeti a verseket, rigmusokat,
- ✓ várja, igényli a mesehallgatást,
- ✓ örömmel mesél, bábozik, dramatizál,
- ✓ érti és átérzi a helyzet- és jellemkomikumot.

5. 3. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

A pedagógiai program a magyar népzene alapjaira építi zenei nevelését. A népi mondókák, az énekes játékok a zenei anyanyelv megalapozásának pillérei, melyek által a zeneszeretet, az éneklési kedv kialakítása a cél.

A zenei fejlesztés mikro csoportos formában történik alapja a közös éneklés, a dalos játékok általi örömteli élmény, mely segít kialakítani a zenéhez való pozitív odafordulást (+ zenei készségek fejlesztése).

A Kastély óvodában a **német nemzetiségi** neveléshez kötődő mondókák és dalok a német kultúra közvetítése céljából.

Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, népi hangszerek használata (csörgők, sípok), hangszeres népzene hallgatása, egyéb zenehallgatás. Halk fogadó zene reggelente, altatáskor, terem rendezésnél megszokott dallamok hallgatása.

A tevékenység célja: A zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése az ölbéli játékokon, közös éneklésen és a közös gyermekjátékokon-táncokon keresztül, amelyek felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését. A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatni, amely a nemzeti, nemzetiségi, a hovatartozás figyelembevételével is formálja a gyermekek zenei ízlését, és nagymértékben befolyásolja esztétikai fogékonyságát.

Feladat az érdelemgazdag tevékenységen keresztül a gyermekek zenei képességfejlesztése, mely utat nyit a zenéhez, a művészetekhez való mélyebb, pozitív viszonyulás kialakulásához.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodai zenei nevelés során az óvodapedagógus válasszon igényes zenei anyagokat a gyermekek életkorának és az adott csoport képességeinek megfelelően, előtérbe helyezve a magyar népi mondókákat, gyermekdalokat.
- A zenei anyagot az évszaknak, a projekteknek megfelelően tervezi tudatosan figyelve azok hangkészletére, ritmusára, játéktípusára.
- A gyermekek az óvodába lépés után először ölbéli játékokkal találkoznak, amelyeket a felnőttel közösen játszanak (arc-, kéz-, ujj-, simogató-, lovagoltató játék stb. játék).
- A kisebb gyermekekben a mondókázás is nagy örömet vált ki, amelyben a ritmus, lüktetés, hangsúly, szöveg, mozgás, hanglejtés közvetít erős érzelmeket a közös játékban. A mondókák zenei értéke egyenlő a gyermekdalokéval, melyeket az gyermekek igényeik szerint ismételhessenek a nap folyamán bármikor.
- A gyermekeknek a hangkészlet, a motívum és a ritmus is megfelelő legyen, a kicsiknél egyszerű mozdulatokkal kísérve (egyszerűbb, 2-3-4 hangból álló gyermekdalokat válasszon az óvodapedagógus, amelyek 2-4 motívumból állnak).
- Ne feledkezzen meg az igényes mű választásáról!
- A gyermekek legkedveltebb zenei anyaga az énekes népi játékok és dalosjátékok, amelyeket a kicsik spontán játékos mozdulatokkal már el tudnak játszani.

- A nagyobb gyermekeknek az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget az évek alatt megismert mondókák ismétlésére. Számukra az válasszon nehezebb pentaton vagy dúr hexachord hangkészletű dalokat, amelyekben a nyolcad, negyed ritmusértékeken túl a szinkópát és a triolát is megismerhetik. Az énekes játékok mozgás anyaga is összetettebb, bonyolultabb lehet. (csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékok, a leánykérő-lakodalmas, kapus, hidas játékok és az alakoskodó, huncutkodó, egymást megtréfáló játékok).
- **Mutasson példát** a tiszta és az egyöntetű, középerős, jó artikulációs énekével, s a buzdító értékelésével.
- Ellenőrizzen, értékeljen, használja a **bátorító nevelés** eszközeit.
- A zenehallgatáshoz az óvodapedagógus zeneileg **értékes műveket** válogasson.
- A programunk sok lehetőséget teremt zenehallgatásra. Óvodáinkban már reggel halk, finom, nyugtató hatású zene várja a szülőket, gyermekeket, hogy az esetleges reggeli feszült állapotot lazítani tudjuk.
- A negyedévenként megszervezett ovihangversenyek is azt szolgálják, hogy zenei élményhez juttassák a gyermekeket.
- Az óvodapedagógusok zenei élményként minél többször énekeljenek **népdalokat**, hiszen az óvodai zenehallgatás gerince is a népdalkincs, legyen egy folyamatosan bővülő zenehallgatási kincsestára, amelyből szabadon válogathat (saját éneklés, hanghordozók alkalmazása). A felhasznált **zenei anyagok igényes**, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása;
- A 3-6-7 éves korban tervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív, játékos módszerekkel;
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása;
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a zenei tevékenység segítségével.

A 3-6-7 éves korban tervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív, játékos módszerekkel

A kisebb óvodások tanuljanak meg 5-6 mondókát, ölbeli játékot és 10 énekes gyermekjátékot. A nagyobb óvodások néhány mondóka mellett, akár 20 énekes anyagot is megismerhetnek egy év alatt. Ezek adják az alapot a képességek fejlesztéséhez, különösen akkor, ha azokat készségszinten megtanulják.

Az éneklési készség fejlesztése a gyermek utánzási vágyán alapszik. A **tiszta éneklés** kialakulása igen hosszan tartó folyamat, amelyben a sok ismétlés hozhat eredményt. Ehhez a teljes óvodai időszakra szükség van. A készségfejlesztést szolgáló dallamokat, hallás útján tanítjuk az óvodában. Ezért fontos, hogy rövid, kis hang terjedelmű dalokat és játékos, tréfás énekmotívumok többszöri utánzását várjuk el a gyermekektől. A tiszta éneklést segíti, ha a dalokat megfelelő hangmagasságon énekeljük. A kisebb óvodások esetében az egyvonalas D-H, a nagyobbaknál az egyvonalas C és kétvonalas D' abszolút hangok közötti hexachord hangterjedelmet jelenti. A megfelelő hangmagasság kiválasztásához az óvodapedagógus használhat hangvillát, hangsípót, furulyát... stb. A hallásfejlesztés énekléssel indul, és arra épül. **Kodály Zoltán alapvető tétele szerint** minden gyermek zenei hallása fejleszthető sok énekléssel, gyakorlással, gátlások oldásával, együtt énekléssel. A három év alatt tanult zenei anyagok kiválasztásakor figyelembe vesszük, hogy a dalok, mondókák, művek alkalmasak legyenek az akusztikus és belső hallás fejlesztésére is.

Az **akusztikus hallás** fejlesztése során megismertetjük a gyermekekkel a zenei fogalompárokat. Ezeken keresztül megismerik a **magas-mély**, halk-hangos közötti különbséget, a **hangszínek palettáját**. A **hangerő érzékeltetése**, a **halk és hangos** különbségének megismertetése. Az óvodások figyeljék meg a csendet, egymás hangját, a környezet hangjait és a dallamjátzó hangszerek hangszínét. A fejlettségüknek megfelelően próbálgassanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani, énekelni, és azt térben, vízszintesen a két kezükkel érzékeltetni. A halk és hangos, gyors és lassú fogalompárokat együtt gyakoroljuk. A **belső hallás** fejlesztéséhez szükséges, hogy a gyermekeknek legyen zenei emlékezetük, ismerjenek sok szép óvodás dalt, és azt teljes biztonsággal tudják. A **dallamfelismerés** a belső hallás fejlesztési formája. **A zenei emlékezetet jól fejleszti a dallambújtatás és a motívum visszhang.** A **ritmusérzék** fejlesztése az óvodában a mondókák, gyermekdalok és azokhoz kapcsolódó mozgás kölcsönhatásában történik. Kimondottan a zenei tevékenység a mozgató rugója. A kisebb gyermekek, ahogy belépnek az óvodába, az ölbéli játékok során megismerik az egyenletes lüktetést, mert minden játékukat ez kíséri. Az óvodapedagógus játékos mozdulatokkal segítse az **egyenletes lüktetést** megérzését. Az egyenletes járás, alapja az **énekes játékok, gyermektáncok**, táncos lépések esztétikus megjelenésének. Az énekes tevékenységet kísérje végig hallható, érezhető egyenletes lüktetés, mert e képesség megszerzése az alapja, a mondókák és dalok ritmusának megtanításához. Az

óvodapedagógus a gyermekek számára ritmushangszereket és többféle népi ritmuseszközt, biztosít, hogy még változatosabbá tegye a zenei képességek fejlesztését.

Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek alkotóképességét, teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei képességfejlesztő játékot, énekes játékot többféleképpen lehessen eljátszani.

5. 3. 1. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

- A gyermekek zenei képességfejlesztése mikro csoportos munkaformában zajlik a zenei kuckóban, ahol a gyermekek 6 fős csoportban együtt játszanak. Az óvodapedagógus ezzel a munkaformával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve, eredményesebben tud fejleszteni (a tehetségígéreteket is).
- Az óvodapedagógus a zenehallgatási lehetőségeket kapcsolhatja a különböző tevékenységekhez, olyan helyzethez, szituációhoz, ahová illik.
- A gyermekeknek az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk, hogy kedvük szerint énekelhessenek, zenélhessenek a zenesarokban.
- A programhoz évszakzáró koncertek társulnak, amelyet az évszakok lezárásaként szervezünk.

5. 3. 2. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, énekes játékokkal, dalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

Az óvodai zenei nevelés és az anyanyelvi fejlesztés között szoros kapcsolat van. Az éneklés nagy jelentőséggel bír a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésében. A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a hangzók helyes megformálásának gyakorlását, a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A beszédtechnika kialakításában, az esetleges beszédhibák javításában is nagy szerepet játszik. Az éneklés, az énekes gyermekjátékok a beszéd és a gondolkodás együttes fejlődését fokozva segítik a fogalomalkotást, gyarapítják a gyermek szókincsét. Az óvodás korosztály ritmuskedvelése a zenei és az anyanyelvi nevelés kapcsolatának egyik alap köve. A népi gyermekdalokban megjelenő népies kifejezések szinte észrevétlenül gazdagítják a 3-6-7 évesek szókincsét.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A közös játék, éneklés során a gyerekek kontaktust teremtenek egymással német nyelven (szerepet játszanak, tevékenységet utánoznak). Egyszerű, könnyen elsajátítható mondókákat, kiszámolókat, nyelvi játékokat ismernek meg. A tervezés során az énekes és táncos játékokat

az életkorhoz és a csoport igényéhez, ízléséhez igazítják. Szívesen merítenek a népzenei anyagból, ami segíti a hagyományok megismerését.

A zenés-táncos anyagban szerepelnek magyarországi német táncok, jellegzetes tánclépések, táncmozdulatok. A dalos- és körjátékok gyakori ismétlésével mélyül a gyerekek tudása és fokozódik biztonságérzetük. Egyes dalok szituációhoz kötöten jelennek meg a mindennapok során, pl. rendrakásnál. A zenehallgatáshoz kiválasztott dalok többségében az óvónő által kerülnek bemutatásra, illetve cd-ről kerül lejátszásra. Az óvodapedagógus előadásmódjával lehetővé teszi az élményszerű átélést, megismerteti a gyermekekkel a nemzetiségi zene sajátos hangzásvilágát.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ az addig hallott mondókákat, énekeket, énekes játékokat,
- ✓ az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit,
- ✓ a hallásfejlesztés és ritmusfejlesztés eszközeinek használatát,
- ✓ a zenei tevékenységek elfogadott szokás- és szabályrendszerét.

A gyermek képes:

- ✓ az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani,
- ✓ gátlások nélkül, egyedül énekelni,
- ✓ zenét elmélyülten hallgatni,
- ✓ a zenei fogalompárokat megkülönböztetni,
- ✓ ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni,
- ✓ az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni,
- ✓ egyenletesen járni, alkalmazkodni társaihoz,
- ✓ finom, kifejező mozdulatokra,
- ✓ bármelyik társát elfogadni, választani a különböző szerepekben.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- ✓ szereti a dalokat, énekes játékokat,
- ✓ szívesen énekel egyedül és kisebb csoportokban társaival,
- ✓ élvezettel hallgat értékes, neki való klasszikus zenét,
- ✓ örömet lel a ritmusok, dallamok, játékok rögtönzésében,

- ✓ gátlások nélkül dudorászik, énekel a csoportban.

5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Óvodás korban a leginkább szembetűnő változás a rajzkészség fejlődése. Az óvodai programok ennél jóval többet adnak. Minden olyan tevékenység beletartozik, mely a gyermekek szép iránti fogékonyságát, esztétikai érzékét fejleszti: képalkotás, tér és formaalakítás, vizuális kifejezőkészség, a fantázia képi megjelenítése különböző technikákkal, (rajzolás, festés, mintázás, építés, homokozás, szövés, batikolás, nyomdázás, stb.) a vizuális észlelés, az emlékezet, a szép érzékelésének és az ábrázoló tevékenységnek a fejlesztését. A firkálás örömétől eljutnak a szép, élményt szerző mű megalkotásának öröméhez. Pedagógiai programunk fontos része, hogy az ábrázolás szabadon választott tevékenység, melynek célja nem a kiállítható eredmény, hanem az örömteli tevékenység. Az egész nap folyamán biztosított a tér, a lehetőség a tevékenységhez. Plasztikai munkák, festés, rajzolás, szövés-fonás, gyöngyfűzés, építés természetes anyagokból (pl. vessző, csutka, bogáncs), csuhé-szalma játékok készítése, termésekből tárgykészítés, sütés, (pl. mézeskalács, sütemény). Ismerkedés a népi alkotásokkal (pl. kerámia, fafaragás, képek). Élménylátogatás a Néprajzi-, Szépművészeti Múzeumba, Szentendrei Skanzenbe, óbudai Múzeumokba.

A tevékenység célja:

- A gyermekek élményeinek, tapasztalatainak és fantáziavilágának képi, szabad, kreatív önkifejezése.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó tevékenységek tartalma, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése.
- A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése állandó és inspiráló eszközök biztosításával,
- A tevékenység differenciált szervezési formáinak megvalósításával,
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során.

5. 4. 1. A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és a könnyen kezelhetőség szem előtt tartása szükséges. Az óvodapedagógusok a gyermekekkel együtt gyűjtsék a természet kincseit, a környezetükben található újra hasznosítható különböző anyagokat, hogy minél változatosabb alkotásokat tudjanak készíteni.

Az alkotó-alakító tevékenységekhez az a megfelelő hely, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Ezért az óvodapedagógus állandó **művészeti alkotósarkot, teret** hoz létre a csoportjában, ahová lehetőség szerint elhelyezi a tevékenységhez szükséges összes eszközt. Ez az alkotótér a játékidőben is mindig rendelkezésére áll. Az óvodapedagógus által előkészített eszközöket, anyagokat, amelyek az alkotó tevékenységhez szükségesek, önállóan tartásuk rendben. A gyermekek feladata az eszközök tisztán tartására és elrakása.

Az óvodapedagógus által irányított vizuális tevékenységekhez **biztosítsa az élmény- és tapasztalatszerzést, ezen belül a pontos, részletes megfigyelés lehetőségét**, hogy a gyermek inspirálva legyen az élményeinek, tapasztalatainak vizuális kifejezésére.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkört teremtsen, amely során a gyermekek szívesen bekapcsolódnak az alkotásba, s a sikertelen lépéseiket minden lelki feszültség nélkül újra gondolják és módosítják.

Lényeges, hogy az óvodapedagógus a tevékenységhez elegendő időt biztosítson. A gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig be tudják fejezni a munkájukat. Ha szükséges, akár délután (napokon keresztül) is folytathassák az elkezdett tevékenységüket a délutános óvodapedagógus odafigyelésével.

Az óvodapedagógus a gyermekeknek egyenként tanítsa meg **az eszközök helyes fogását, biztonságos kezelését**. A gyermek a mindennapi szabad játéktevékenységben tudja ismételni, gyakorolni az eszközök használatát, és a technikák műveletseit. A művészeti, alkotó térben az óvodapedagógus létrehozhat egy olyan nagyságú **minigalériát** a gyermekek szemmagasságában, ahová minden gyermek alkotását kiteszik. Az elkészült munkákat a külső faliújságon kerülnek elhelyezésre, ahol a szülők és a gyermekek egyaránt megtekinthetik azokat.

5. 4. 2. A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó tevékenységek tartalma, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése

Az óvodapedagógus **az óvodába kerülő gyermekeknek** tegye lehetővé, hogy első félévben **játszva ismerkedhessenek** e tevékenységekhez szükséges anyagokkal, eszközök fogásaival, használataival, és a különböző technikák kivitelezésének módjaival. A tevékenységeik elsősorban rajzolás, festés, mintázás köré csoportosíthatók. Fokozatosan ismerkedjenek a **képalakítással**, melynek célja a vizuális nyelv, a képi megjelenítés elemeinek (vonal, folt, szín) kompozíciós eljárásainak megismertetése. A képalakító alkotás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót, hogy a társas együttműködésük, társas kapcsolataik, társas érzelmeik fejlődhessenek egymás irányába.

Az óvodapedagógus törekedjen a **komplexitásra**, a nagyfelületű alkotásaikat összekapcsolni gyermekdalokkal, mondókákkal, versekkel, a művészeti élmény gazdagítása érdekében.

Az óvodapedagógus **egyéni differenciálással támogatassa** a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő ötletekkel, és a technikák, eszközök kiválasztásával. Az óvodapedagógus a gyermekeknél megjelenő **képalakító** tevékenységet segítse élményeikhez, tapasztalataikhoz kapcsolható témakörön belüli témajavaslatokkal, s ezekhez legkifejezőbb, lepraktikusabb technika kapcsolásával járuljon ahhoz, hogy sikeressé tegye a gyermekek tervezett, mikro csoportos rajzos tevékenységeit. A gyermekek nagyon szeretnek spárgából, fonalakból, textilből, gyapjúból, termésekből képeket komponálni, teremtsünk erre is lehetőséget.

A **plasztikai munkák** során a nagyobb óvodások legyenek képesek a formák tagolására, és jelenjen meg az agyag, homok mellett a sógyurma, gipsz, gyertya (viasz), papírmásé a kasírozáshoz.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsenek az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. A gyermekek legyenek megtervezői és díszítői ennek a munkának. Az alkotások kikerülhetnek az Ovi-galériába.

5. 4. 3. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek teljesen önállóan döntenek el, mit szeretnének készíteni. Ezek a szabad játékok lehetőséget adnak ahhoz, hogy a tervezett tevékenységeken tanult eszközfogásokat, technikákat a gyermekek ismételhessék, begyakorolják, és alkotási képességeiket tovább fejlesszék.

Az óvodapedagógus egy héten egyszer **tervezett és tudatosan irányított, mikro csoportos kötetlen formájú** rajz, festés, mintázás, kézimunka tevékenységet szervez. Az óvodapedagógus élmény előkészítő munkája, és a csábító eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó-alakító tevékenységre. Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget arra, hogy **minden gyermek** ilyen formában megalkothassa a választható témákból, választható eszközökkel a képi-plasztikai, kézimunka, tárgykészítő elképzeléseit. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített alkotását, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, tapasztalataik, fantázia- és élményviláguk megmutatkozik.

5. 4. 4. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során

A gyermek beszédképességének fejlődése sok esetben párhuzamosan fut a rajzkészség fejlődésével.

- A vizualitás és a verbalitás növekvő kapcsolatát a gyermekrajzok, plasztikai munkák építés és a kézimunka fejlődése is tükrözi.
- Az alkotó, alakító tevékenységek erősítik a képi szemléletes gondolkodás kiteljesedését, amire épül a szóbeli logikai gondolkodás. Fokozza a gyermek tevékenységét kísérő monologikus beszédet. Kiváltja az óvodapedagógussal és a társakkal folytatott beszélgetést, eszmecserét, az ötletek és vélemények közös szóbeli megfogalmazását. Előkészít az olvasás és írás elsajátítására.
- A gyermek nyelvi képességének fejlesztése szempontjából elengedhetetlen a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységéhez kapcsolódóan az óvodapedagógus beszédének modellértéke: konkrétsága, érthetősége, tömörsége, egyszerűsége, ugyanakkor a szemléletessége is.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A vizuális tevékenységekre az egész nap folyamán biztosított a gyerekek számára a lehetőség. Emellett mikro csoportos formában irányított tevékenységekre is sor kerül. Alkotás során megragadják a lehetőséget a német nyelv használatára. Megnevezik az eszközöket, a színeket, egyszerű kéréseket, közléseket tesznek, pl. „Légy szíves add ide az ollót!”, „Milyen színű a levél?” Közös alkotás során lehetőség nyílik dalok éneklésére, verselésre, mondókázásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit,
- ✓ a tevékenység csoportban elfogadott szokás- és szabályrendszerét,
- ✓ a tevékenység eszközeinek rendeltetésszerű használatát és rendben tartását.

A gyermek képes:

- ✓ egyéni módon megjeleníteni élményeit, tapasztalatait, elképzeléseit,
- ✓ részletező, formagazdag, színeket egyéni módon alkalmazó képalkotásra,
- ✓ egyéni, részletező plasztikai alkotás létrehozására,
- ✓ közös téralakításra, építésre,
- ✓ beszélgetni saját és társai alkotásairól, és alkotásait elhelyezni a minigalériában,
- ✓ önállóan és csoportosan játékokat, ajándékokat, kellékeket készíteni a közösség javára,
- ✓ a különböző technikák alkalmazására és ötvözésére.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy:

- ✓ alkotásaihoz ragaszkodik, örül az egyénileg és a közösen elkészített kompozícióinak,
- ✓ szívesen alkot, szívesen működik együtt téralakításban, építésben,
- ✓ örömmel beszélget alkotásairól,
- ✓ szívesen dolgozik a különböző, érdekes technikákkal,
- ✓ gyönyörködni tud saját és mások alkotásában.

5. 5. Mozgás

A tevékenység célja:

A gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakítása, formálása a hétköznapi tevékenységekkel, amelyek örömtelivé, sokszínűvé, változatosabbá teszik az irányított mozgásokat, mozgásos játékokat. A gyermekek komplex személyiségfejlesztését, pszicho motorikus készségeiknek fejlődését szolgálja úgy, hogy megmaradjon a gyermekek mozgás iránti érdeklődése, szabad mozgáskedve, és élménnyé váljon számukra a mozgásos tevékenység. Erősíti az **egészséges életmódra nevelés** hatását. Spontán és szervezett formában beépül a napirendi tevékenységekbe (pl.: helyes testtartás étkezés közben, mindennapos testnevelés, stb.)

Feladat az irányított, rendszeres, tervezett tevékenység, melyben a gyermekek motoros képességeik, s ezen belül a kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság) és koordinációs (téri tájékozódás, mozgásészlelés, egyensúlyozás- és ritmusképesség) fejlesztése, játékos formában valósul meg. Fontos eleme a szabad levegőn eszközökkel és eszköz nélkül végzett

tapasztalatszerzés (mászókák, labdák, hinták, fogócskák), mely spontán mozgásfejlődésüket biztosítja, és alapot ad a tudatos nevelői ráhatások kibontakoztatására. Kiemelt feladatunk a gyermek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, mozgáskultúrájuk, téri tájékozódásuk, mozgásigényük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Különböző szervezeti formák alkalmazásával a gyermekek mozgás-szükségletének kielégítéséért, differenciált fejlesztéséért. A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, változatos mozgásos játékok megismertetése. A gyermekek nyelvi, téri tájékozódó képességének fejlesztése a tevékenység keretében.

5. 5. 1. Különböző mozgásos szervezeti formák alkalmazása, differenciált fejlesztés

Az irányított mozgásos tevékenységet az óvodapedagógus heti egy, nagyobbaknak heti két alkalommal, az életkornak megfelelő időtartamban szervezi meg differenciált formában, **mindenkinek** kijáró egyéni segítségnyújtással. Ebben az együttes tevékenységben minden gyermek részt vesz, a tornaszoba méreteihez igazodva akár csoportbontással.

A program **mindennapi testedzés ajánlata a kocogás, futás, szabad levegőn eltöltött játék** az összes korosztály részére.

Az óvodapedagógus kiemelt feladata a **differenciálás**, mivel a gyermekek alap készségei között különbségek mutatkoznak. Az óvodapedagógus differenciálást alkalmaz, ha különböző nehézségi fokú gyakorlatokat állít össze, s ezek végrehajtásának tempóját is változtatja, valamint a gyermekek terhelhetősége szerint a gyakorlatok ismétlés számát is az eltérő képességek szerint kezeli. Differenciálásra van szükség a segítségadás mértékében, módjában, a foglalkoztatási formákban, a csapatok összeállításában, eszközadásban, és a gyakorlatadásban. Ezzel biztosíthatja a minden gyermeknek kijáró egyéni fejlesztést.

5. 5. 2. A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása

- A gyermekek nagymozgása (járás, futás, csúszás, kúszás, mászás) jól fejleszthető a mozgásos játékok alkalmával. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. Az óvodapedagógus a mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez alakítsa ki.

- **A gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakulását, fejlődését** az óvodapedagógus hároméves óvodai tanulás során tudja biztosítani. Ezek az alapkészségek a következők: **a helyváltoztató mozgások** a járások, futások, irányváltoztatások, megállások, szökdelések, ugrások és érkezések, csúszások, kúszások, mászások, magas ismétlésszámmal eredményesen fejleszthetők.
- **A stabilitási helyzetváltoztató mozgáskészségek:** a lendítések, körzések, hajlítások és nyújtások, tolások és húzások, emelések, testsúlymozgatások és támaszok, gurulások és átfordulások, dőlések és esések, egyensúlyozások, függések és lengések folyamatos fejlesztéséről az óvodapedagógus gondoskodik.
- **A finommotoros mozgáskészségek:** a gurítások, dobások, elkapások, rúgások, labdaátvételek kézzel, lábbal, ütések eszközzel, labdavezetések kézzel, lábbal fejlesztése az óvodapedagógus tudatos munkájával formálható, alakítható.
- A különböző korosztályú gyermekek különböző szinten végzik ezeket a mozgásokat a saját képességüknek megfelelően, ezért fontos az egyéni differenciált segítség minden gyermeknek, hogy fejlődni tudjanak.
- Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek kondicionális és koordinációs képességeit, a alap állóképességét, reakciógyorsaságát, ezen belül téri tájékozódásukat a mozgásérzékelést, vagyis a kinesztetikus képességeiket.
- Az óvodapedagógus alakítsa a gyermekek egyensúlyozási képességét, koordinációs képességét, amihez hozzátartozik ritmusképesség fejlesztése is.
- Az óvodapedagógus az irányított mozgásos tevékenységeket építse fel, hogy a gyermekek változatos mozgásos élményeket élhessenek át.
- A gyermekek a tevékenység során öltözzenek át nedvszívó anyagú, kényelmes ruhába, mozgásra alkalmas, biztonságos cipőbe.
- Az óvodapedagógus kompetenciája, hogy IKT eszközöket használjon a mozgásos tevékenység során is.
- **A mozgásos játék** minden gyermek lételeme. Az óvodapedagógus olyan játékokat gyűjtsön össze, amiben a gyermekek kooperatívak tudnak lenni.
- **A vezető, mozgásos játék a mozgástevékenységben** arra szolgál, hogy a felfokozott mozgásos állapotba került gyermekeket megnyugtassa, és az élménymegosztás létrehozását biztosítsa.

5. 5. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenységekben

A mozgásos élmények által kiváltott kommunikáció - mint a gyermekek szükségleteinek, kívánságainak szóbeli megfogalmazása, igen változatos kommunikációs lehetőséget kínál a mozgás, mozgásos játék tevékenységben. A **fő fejlesztési területen** az óvodapedagógus egyénileg, konkrétan értékeli a gyermekeket, hogy tudják, mit tesznek jól, és mit javítsanak. Az átlagtól eltérő mozgású gyermekeket buzdítsa, bátorítsa, hogy ne veszítsék el a mozgáskedvüket.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A német nyelvhasználat megjelenik a mozgásos tevékenységekben is. A mindennapos testnevelés (frissítő percek, tornajátékok) és a testnevelés foglalkozás részben vagy egészében német utasításokkal zajlik. Az utasítások egyszerű, állandó mondatformák, ún. mondatmodellek, amelyeket a gyerekek hamar elsajátítanak, megértenek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ az irányokat,
- ✓ a természetes hely- helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékokat,
- ✓ a mozgás tevékenység szokás- és szabályrendszerét,
- ✓ a mozgáshoz használt eszközök helyes fogásait.

A gyermek képes:

- ✓ térben tájékozódni, irányokat betartani,
- ✓ harmonikusan, összerendezett ütemtartással járni,
- ✓ a zenés gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, jó testtartással végezni,
- ✓ huzamosabb ideig kocogni, futni, jól koordinált futómozgással,
- ✓ csúszni, kúszni, mászni a különböző szereken is,
- ✓ helyben labdát vezetni, kislabdát távolra és célba eldobni,
- ✓ az ugrásokat talajérsékor fékezni,
- ✓ kitartó, pontos feladatvégzésre,
- ✓ kooperatív játéokra,
- ✓ ügyelni saját és társai testi épségére,
- ✓ mozgáseszközök előkészítésére, elrakására.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- ✓ szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban,
- ✓ figyelmesen együttműködik társaival a mozgásos tevékenységben.

5. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

- A gyermekek közvetlen majd tágabb környezetének felfedezése során pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti, emberi és tárgyi értékek iránt. Ezáltal megismeri **szülőföldjét, és annak helyi hagyományait, szokásait, a családi kultúra értékeit**, hogy annak szeretetére, védelmére folyamatosan befogadóvá váljon.
- A környezet felfedezése, kutatgatása, vizsgálódása közben a gyermekek olyan tapasztalatok birtokába juthassanak, amelyek az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- **Matematikai tartalmú tapasztalatoknak**, ismereteknek a birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.
- **Felismerni a mennyiségi, alaki, nagyság-, tér-, és síkbeli viszonylatokat:** alakítani ítélőképessége, tér-, sík-, és mennyiségszemléletét.
- **A közvetlen és tágabb környezet tevékeny megismerése** révén a természetes és tárgyi világról tapasztalatszerzés, ezen tapasztalatok tudatosítása és rendszerezése. Elsősorban játékba, játékos tevékenységbe integráltan, spontán helyzetek kihasználásával, és tudatos nevelői ráhatásokkal a tapasztalatok bővítése, a megszerzett ismeretek elmélyítése, rendszerezése, összefüggések megláttatása.
- **Takarékosságra, fenntartható környezetre történő inkluzív nevelés kialakítása, a Zöld Óvoda cím megtartása, adaptív edukáció megvalósítása.**

A **program** úgynevezett „Év kör” alapján dolgozik, ami egyrészt az évszakokhoz, másrészt a hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódik. A természetes és tárgyi környezet egyre szélesebb körű megismerése során a hagyományok és a technikai vívmányok közötti egészséges egyensúly megteremtésére törekszünk. A növények, az állatok és az időjárás változásain keresztül a természet változásainak a megfigyelése. Népi mondások, megfigyelések ismertetése, termések gyűjtése, természetsarok kialakítása, tevékenykedés az óvoda kertjében. Szüretelés, befőzés, hajtás, csíráztatás. Kirándulások szervezése.

Az óvodapedagógus feladatai:

A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése

A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető környezeti témakörök összeállítása

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során

5. 6. 1. A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése

- Az élmény- és tapasztalatszerzések a délelőtti folyamán, játékba integrálva valósulnak meg. Az óvodapedagógus a közvetlen élmény- és tapasztalatszerzések hatékonyságát növeli azzal, hogy a gyermekeket az élmény helyszínére viszi (lehetőség szerint), hogy testközelből tudja megfigyeltetni a gyermekekkel a lényeges tapasztalni valókat.
- Kezdeményezhet konkrét célú otthoni gyűjtőmunkákat, amihez tudatos feldolgozó tevékenységeket, vizsgálódásokat és kísérletezgetéseket kapcsolhatnak.
- A projekttémákhoz tervezzen **fejlesztő játékokat**, amelyek az elmélyítését, az egyéni képességek tudatos fejlesztését szolgálják. A megkedvelt fejlesztő játékok bekerülnek a gyermekek szabad játékába, amely a projekt felidézését is magában foglalja.
- A **komplexitás** érdekében egy-egy témához kapcsoljon irodalmi, zenei, képzőművészeti, népművészeti, iparművészeti alkotásokat. Az óvodapedagógus a gyermekek által otthon összegyűjtött anyagokból kiállítást is szervezhet.

5. 6. 2. A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása

A **legkisebb gyermekek** elsősorban **ismerkedjenek meg az óvodával**, az ott dolgozó felnőttekkel. Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek megszerethessék az óvodájukat, a benne dolgozó összes felnőttet. A gyermekek biztonságérzetének kialakulását segítsék olyan **óvodabejáró napi programok**, amelyek apró részleteiben bemutatják az óvoda tárgyi, növényi, esetleg állatvilágát, a benne dolgozók szorgalmas munkáját, értékeit.

Az óvodapedagógusok a féléves beszoktatási folyamatban olyan projektjellegű témaköröket tervezzenek, amelyek segítenek a gyermekeket közel hozni egymáshoz, és az egyéni értékeiket megismerni. Az „Ismerjük meg egymást!” vagy „Te tudod, hogy én milyen családban élek?” témakörök, jól szolgálják egymás megismerését.

Az óvodapedagógus tervezzen olyan **projekttémaköröket**, amelyek a gyermekek életkorának, érdeklődésének és a természeti-, társadalmi ünnepekhez kapcsolódnak (évszakok, család...stb.)

Az egyik legfontosabb témakör az **évszakok megismertetése**, mert mindennap kint vannak az óvoda udvarán, s ott megfigyelhetik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását. Gyűjthetnek terméseket, leveleket, kavicsokat, és az évszakokra jellemző képeket.

Séták, kirándulások alkalmával is figyeljék meg az évszakok jellegzetességeit.

Ismerkedjenek meg **az óvoda környékével. (utcáival, épületeivel, üzleteivel, az ott található intézményekkel, növényekkel, állatokkal)**

Ismerkedjenek a jeles napokkal, az óvoda hagyományaival.

Az elemi ismeretek megszerzése érdekében az óvodapedagógus tervezzen projekttemát a környezetükben megtalálható járművekről, s azok csoportosításáról, a gyalogos közlekedés szabályairól. Foglalkozzanak a rend óreivel, tűzoltókkal, ... hogy a gyermekek megismerjék a különböző foglalkozási ágakat. pl.: Ovi-zsaru program

Tervezzenek projekttemakört **a gyermekek szüleinek foglalkozásáról**, ismerjenek meg jó néhány munkakört. Mindezen témákban figyeljék meg az emberek viselkedését, szokásait, amelyek a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, megvédéséhez szükségesek. Beszélgessenek a munkakör nehézségeiről, a sikerességeiről, és azt is tudakolják meg, ki szereti a saját munkakörét, és miért? Hangulatos beszélgetések alakulnak ki, ha a gyermekeket a jövőbe csalogatjuk, és azt feszegetjük, hogy „**Mi szeretnél lenni felnőtt korodban?**”.

Az óvodapedagógus és a nevelést-oktatást segítők **az óvoda környezetében élő növényeket, háziállatokat, madarakat, bogarakat** fedezze fel a gyermekekkel együtt.

Az óvodapedagógus fektessen nagy hangsúlyt a gyermekek **környezettudatos** magatartásának formálására, alakítására. Az élőhelyek, természeti tájak megőrzése, a közvetlen élő környezet védelme legyen a gyermekek számára belülről fakadó igény. Ismertesse meg a gyermekeket a **szelektív hulladékgyűjtés**, veszélyes hulladékok valamint az **újrahasznosítás** fogalmával és lehetőségeivel.

A **matematikai tapasztalatszerzés** fontos alkotóeleme a gyermekek értelmi képességének, a beszéd és gondolkodás együttes fejlődésének.

Az óvodapedagógus a projekttemák feldolgozásában nagy hangsúllyal tervezze meg **a logikus gondolkodáshoz szükséges gondolkodási műveletek sorát**, mint a megnevezés, párosítás, felsorolás, kiválasztás, bizonyos sorrend kialakítása, különböző rendezőelvek használata,

összehasonlítás, megkülönböztetés, azonosságok, hasonlóságok, következtetések, ítéletalkotások, analízis, szintézis, konkretizálás, általánosítás, csoportosítás és osztályozás, valamint a mennyiségi, alaki, nagyság béli, tér- és síkbeli jellemzők tudatos gyakorlásának lehetőségeit. Az élményeket, tapasztalatokat igyekezzen hatékony, érdekes eszközökkel feldolgozni, amelyek biztosítják a logikai műveleti sorok alkalmazását.

Minden projekttema zárulhat egy közös beszélgetéssel, albumkészítéssel, képnézegetéssel, produktummal, amelyben a gyermekek a témával kapcsolatos ismereteiket, tapasztalataikat, élményeiket felidézhetik, rendszerezhetik, elemezhetik, reflektálhatják.

A témaköröket elemezve elmondhatjuk, hogy ez a pedagógia erősíti a helyi közösségi lét értékeit, kezdeményezi a közösségteremtő együttléteket, a helyi érdekű lokálpatriotizmus megerősítését.

Az óvodapedagógus vegye igénybe az óvodában, csoportjában megtalálható IKT eszközöket a projektek minél tartalmasabb, érdekesebb feldolgozása érdekében. (internet adta lehetőségek)

5. 6. 3. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység

során

- Az óvodapedagógus gondolkodtató kérdéseket tegyen fel, amelyek a gyermekeket verbális megnyilvánulásra ösztönzik.
- Ezek a projektjellegű szervezeti formák kiválóan segítik **a gyermekek szókincsének gazdagítását**, mivel a projekt témakörökben igen széles tapasztalati anyaggal dolgoznak, amelyek megsokszorozzák valóban a gyermekek szókincsét, és gyakorolhatják azokat a kontextusos beszédben. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy alkalmazzák, gyakorolják a viselkedés alapvető szabályait, a köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, az érzelmeik közvetítéseit, melynek hatására magabiztosabbá válnak a kommunikációs szituációkban.
- Az óvodapedagógusnak arra kell törekednie, hogy a projektjellegű tanulás során adjon minél több lehetőséget a **spontán beszéd formáinak széles körű gyakoroltatására**, a metakommunikáció egyre változatosabb megoldásaira, a kontextusos és az összefüggő beszéd alkalmazására.
- **A projektek tematikus matematikai, logikai összefüggéseket tartalmaznak**, amelyet a gyermekek játszva, a tapasztalatok logikus rendezésével sajátíthatnak el. Ezért az óvodapedagógus a projektekben a gyermekekkel tudatosan gyakoroltassa a matematikai kifejezéseket, a tő-, és sorszámneveket, a határozatlan számneveket, a halmazok

összehasonlítását szín, alak, forma, helyzet, számosság szerint, becsléssel, párosítással, több, kevesebb ugyanannyi meghatározásával. A projektek feldolgozása során a gyermekek sajátítsák el a relációs szókinccset: idősebb, nagyobb, ugyanakkora, alacsonyabb, magasabb, ugyanolyan magas, rövidebb, hosszabb, ugyan olyan hosszú, keskenyebb, szélesebb, ugyan olyan széles, egész, fél, feleannyi stb. kifejezéseket. Fedezzék fel, ismerjék meg a sík-, és térmértani kifejezéseket: a kört, téglalapot, a négyzetet, a gömböt, a téglatestet, a kockát, a nyitott és zárt vonalakat, és a szimmetrikus alakzatokat stb. A gyermekek beszédészlelése és beszédmegértése záloga lesz annak, hogy szókinccsükbe minél több matematikai kifejezés bekerüljön.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportokban:

A környezet megismerésére nevelés a helyi pedagógiai programhoz hasonlóan az évszakokhoz és a hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódik.

A közvetlen és tágabb környezet tevékeny megismerése, a tapasztalatok gyűjtése német nyelven folyó kezdeményezések formájában valósul meg. Fontos szerepe van a személyes tapasztalatgyűjtésnek, a természeti megfigyeléseknek. Nagy hangsúlyt kap a képekkel, tárgyakkal való szemléltetés illetve a direkt érzékszervi megtapasztalás (felismerés hang, íz, szag, tapintás útján).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait,
- ✓ azokat a magatartási formákat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- ✓ mennyiségi, alaki, nagyság szerint, tér- és síkbeli formákat,
- ✓ a gyalogos közlekedési szabályokat.

A gyermek képes:

- ✓ különbséget tenni az évszakok között, napszakok között,
- ✓ számlálni, megadott és saját szempontok szerint rendezni (mennyiség, nagyság, forma, szín szerint),
- ✓ síkban és térben pontosan tájékozódni,
- ✓ élményeit kontextusos helyzetben elmondani; a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető módon beszélni,

- ✓ az alapvető viselkedési szabályokat betartani (óvodán belül, séták, kirándulások alkalmával),
- ✓ önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy:

- ✓ szereti a környezetét, gyönyörködik a szépségében,
- ✓ fontosnak tartja a gyalogos közlekedés szabályait, amelyet igyekszik betartani, betartatni a kisebbekkel,
- ✓ törekszik azoknak a magatartási formáknak, szokásoknak betartására, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- ✓ élvezettel nézi a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videó felvételeket, fotókat,
- ✓ érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt.

5. 7. Jeles napok, néphagyományok az ünnepek tükrében.

Az öt tevékenységforma komplex módon jelenik meg a jeles napokban.

- Minden jeles napot egy hosszabb előkészület, ráhangolódás vezet be, a gyerekek kíváncsiságát kielégítő folyamatos változatos tevékenységekkel.
- A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, tervezgetés, együtt munkálkodás örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát.
- Maga az ünnep vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen, semmiképp ne erőltetett, betanított forma.
- A művészetek a néphagyomány formanyelvéből gyökereznek, ezért arra törekszünk, hogy a gyermekek nevelésébe építsük mindazon értékeket, amelyeket a helyi környezet megőrzött vagy a folklór és az óvodapedagógia az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Feladatunk megismertetni a jövő nemzedékét szülőföldje értékeivel, hogy megértsék a mondókák, népmesék, népdalok, néphagyományok gyökerét, hogy át tudják adni az egyszerű szavak mögötti lelkeséget, mely elindítja a gyermekek nemzeti identitásának, önazonosságának felépítését.
- Az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves részeként jelen van a hagyományápolás, mely által a gyermekek megismerhetik kulturális gyökereink szépségét, értékét.
- Nyitottak vagyunk kulturális értékeinkre és hitelesen közvetítjük azokat. Lakóhelyünk hagyományai szerint tervezzük a hagyományőrző feladatokat. Megismerjük a népszokások eredetét, azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit.

- Hitelesen, érzelmi gazdagsággal közvetítjük a népi játékokat, népmeséket, népdalokat, kézművességet.
- A hagyományörző jeles napokat évszakokra bontva tervezzük.
- A változó ovigalériát a gyermekek csoportonként látogatják, megcsodálják.
- Ovi-galériák évszakonként.
- Óvodánk arculatához tartoznak az Ovi-galériák, melyek olyan kiállító terek, ahol megtalálhatóak az **állandó óvodai kiállítások**, felelevenítve a **népi hagyományainkat**, a **nemzeti múltunkat** idéző **tárgyi értékeinket** pl.: hímzéseket, szőttéseket, népviseletet, festményeket, egy-egy magyar tájegységre jellemző tárgyakat. A **folyamatosan megújuló galéria tükrözi** a társadalmi és a természet **jeles** napjaihoz igazodó kiállításokban megmutatkozó időszakos gyermeki alkotásokat: a tehetségműhely munkáit, a jeles napok és a projektek alkotásait.
- Zöld Óvoda programban a jeles napok megvalósítása projekt szemlélettel, játékos és tevékeny megismeréssel.
- Az óvoda környezetében élő művészeknek lehetőséget biztosítunk műveik bemutatására az óvodáskorú gyermekeknek megfelelő témákban.

5. 7. 1. Óvodai hangversenyek, évszakzáróként

- Az évszakokat évszakzáró koncerttel búcsúztatjuk, melyen az óvoda kórusa lép fel. Ez az élmény művészi értékű az óvodás gyermekek számára.
- A hagyományápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően válogatjuk. Az évről évre visszatérő hagyományok biztosságot, megnyugtató eligazodást jelentenek a gyermekek életében.
- Az óvodai ünnepek, a mindennapi hagyományok őrzése, a valahová tartozás-összetartozás, közösségi érzés fogalmát mélyítik.
- A jeles napok megünneplésével, a hagyományok őrzésével a gyermekek átélhetik, hogy annak a világnak, amelyben élnek, múltja, jelene és jövője is van.
- Éléményszerű, örömteli játékos cselekvésekbe, tevékenységekbe ágyazva, életkori és egyéni sajátosságaiknak megfelelően, észrevétlenül ismerhetik meg a gyermekek, a naptári év jeles napjait, visszatérő jelképeit.
- Ezek az élmények a társadalom által elfogadott alapvető emberi értékek megbecsülésére, hagyományaink tiszteletére, egymás megbecsülésére, szeretetére, elfogadására nevelik a gyermekeket.

- Az óvodánk jeles napjai a hagyományos népi ünnepek mellett, környezet-, egészség-, vallási- és természetvédelmi jeles napok, és világnapok megünneplése.

5. 7. 2. A megvalósítás lehetőségei

Az ősz jeles napjai

Ágoston Nap (nyitott közös délután)

(Szeptember 2.-3. hetében)

*„Hippói Szent Ágoston (354-430) erkölcsfilozófiája szerint, az emberek tudatában vannak az alapvető erkölcsi követelményeknek és eszményeknek. Az erkölcsi törvények iratlan törvények, melyek az ember lelkébe vannak vésve. Szent Ágoston tanítása a szabad akaratról: Aki képes tanulni, abban megvan a felfogóképesség, akiben van felfogóképesség, az képes a jót elsajátítani és cselekedni. Aki a legfőbb **bölcsességre akar szert tenni, annak helyes és tisztességes életre kell törekednie**, ezt nevezi Ágoston **jóakaratnak**. A jóakarát a lelkünk tulajdona. Akaratunkon múlik, hogy élvezzük vagy nélkülözzük a valódi jót. Abban az emberben, akiben megvan a jóakarát, abban megtalálható az okosság, a bátorság, a mértékletesség és az igazságosság erénye. Aki helyesen akar élni, az a jóakaratot a mulandó dolgok elé helyezi. Az örömet, ami a jó elnyeréséből fakad, nevezzük boldog életnek.”*

Éppen ennek a jó akarathoz a kinyilvánítása kapcsán ünnepeljük a Ágoston napot, és ezt a következő módon mutatjuk ki a szülők és hozzánk járó gyermekek felé.

- ✓ erre a napra a gyermekek részére az óvodapedagógusok kis meglepetéssel készülnek, vendégül látjuk őket házi finomságokkal,
- ✓ a gyermekek részére egy közös óvoda udvari „játsszótér partit” rendezünk, melyben a gyermekek, a szülőtársak, az óvoda alkalmazottai kötetlenül ismerkedhetnek egymással. Eközben a gyermekekben alakul az érzelmi kötődés az óvodához, erősödik az összetartozás érzése.

Szüret (nyitott ünnep)

(Október közepéig)

"Szüret, a 18-19. században Szent Mihály napjától (IX. 29.) Simon (X. 28.) napjáig tartott. A szüreti munka kölcsönös segítséggel végezté társas munka volt, ahol a gazda étellel-itallal

ellátta a szüretelőket, akiknek a munka végén szőlő és mustkóstolót adott. Bortermelő vidékeken nagyobb szabású mulatságokat rendeltek, és szüreti felvonulásokat tartottak. A szüreti sokasok a szőlőszedés utolsó napjához kapcsolódtak, amikor szüreti felvonulást megszerveztek, Zemplénben kádártáncot jártak a fiúk nemzeti szalaggal feldíszített hordóabroncsokkal, majd szüreti bállal fejeződött be a vigadalom.”

- ✓ A gyermekek hallgassanak mondókákat, énekeket a szüretről és a gyümölcsökről.
- ✓ Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten és a mulatságban. Szemezzék a szőlőt, kóstolják meg a mustot.
- ✓ Gyűjtések, válogatások az őszi gyümölcsösei közül.
- ✓ Süthetnek perezet, pogácsát, népzeneire próbálgassák a táncos mozdulatokat.
- ✓ Díszítsék fel a szüreti mulatság helyszínét. Ismerjék meg a szüretelés eszközeit, technikáját, fázisait.
- ✓ Tudjanak verset, mondókát, dalos játékot a szőlőről.
- ✓ Legyenek aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játsszanak szüreti népi játékot. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket.

Magyar népmese napja

(Szeptember 30.)

Benedek Elek születésnapjához kapcsolódóan a népmesék népi bölcsességeinek felhasználása az erkölcsi nevelésben.

Ezen a napon a meseszerető felnőttek és gyermekek kiemelt figyelemmel fordulnak a magyar népmesék felé. (óvodapedagógusok, nagyobb óvodások mesedramatizálása, bábelőadása, könyvtárlátogatás, híres mesemondók meghívása...stb.)

Állatok világnapja

(Október 4.)

Az állatok világnapja 1931-ben született meg. Eredetileg a vadon élő állatokra hívta fel a figyelmet, ma inkább a velünk élő állatok szerepe dominál az ünnepen. Időpontja október 4-e, Assisi Szent Ferenc halálának évfordulója.

Ezen a napon kirándulásokat, sétákat, állatsimogatót, kiállításokat szervezünk a környezet- és állatvédelemmel kapcsolatban.

Márton nap (nyitott ünnep)

(November 11.)

Szent Márton Püspökké avatása és a ludak legendás történetének felelevenítése.

- ✓ Lámpás készítése, felvonuláson való részvétel, német nemzetiségi és közös óvodai ünnep a Kastély tagóvodában.
- ✓ A gyermekek életkoruk és egyéni sajátosságaik szerint vesznek részt a tervezett tevékenységekben.
- ✓ Lúdról szóló éneket, verset, mondókát hallgatnak, részt vesznek állatalakoskodó játékban. Megismernek egyszerűbb mondókát, éneket a libáról.
- ✓ Képről felismerik a libát.
- ✓ Történetet, mesét hallgatnak vándorló madárról.
- ✓ Segítséggel készítenek papírból libát.
- ✓ A nagyobbaknak már vannak ismeretei a házi és vadludakról, költöző madarokról. Ismernek, tudjanak mondókákat, éneket, verset, találós kérdéseket a lúdról.
- ✓ Részt vesznek az állatalakoskodó játékban, ahol felhasználják a tanult ismereteiket.
- ✓ Készítenek papírból vadludakat, térképet - mit láthatnak felülről a magasból a madarak.
- ✓ Részt vesznek tollfújó versenyen.
- ✓ Megismerik a Vadludak legendáját.

A tél jeles napjai

Advent (részben nyitott ünnep)

(November utolsó vasárnapjától a negyedik vasárnapig)

Advent első napjától kezdődik a karácsonyi ünnepkör, amely vízkeresztig tart: Advent a keresztények hite szerint várakozás karácsony eljöveteléig.

- ✓ A télkezdnet fontosságáról való beszélgetés, az ehhez kapcsolódó szokások felelevenítése, ismeretnyújtás, és ismeretszerzés.
- ✓ Négy héten keresztül, minden héten a csoportok részvételével, karácsonyi dalok, versek közös előadásával, közös gyertyagyújtással történik.
- ✓ Ráhangolódás: karácsonyi hangulatot teremtünk, a várakozás izgalmát fokozzuk, apró ajándékot készítünk, hétről hétre feldíszítjük az óvodát, a csoportszobákat, mézeskalácsot sütünk, betlehemezünk, asztali díszet készítünk, közösen éneklünk, segítséggel fordulunk a rászorulóknak, ajándékokat adományozunk.
- ✓ Az Óbudai Fő téren fenyőt díszítünk és ajándékokat gyűjtünk a rászoruló családoknak.

Mikulás nap

(December 6.)

December 6-án ünnepeljük a Mikulást, amely a 4. századi Miklós püspökhöz kötődik, akinek csodáiról, jótékonyágáról legendák szólnak.

Mikulás napi hagyományok, ünnepi szokások felelevenítése történik.

Minden csoport egyénileg készül versekkel, dalokkal, ellátogat hozzánk a Mikulás és segédjei.

Luca nap

(December 13.)

Luca napján egykor számos szokás volt divatban. Mindenekelőtt az úgynevezett Luca-búza csíráztatása. Ebből a jövő évi termésre következtettek. Szokás volt az is, hogy az emberek e naptól kezdve 12 napon át megfigyelték az időjárást. Úgy vélték ugyanis, hogy amilyen az első nap, olyan lesz az eljövendő év első hónapja, amilyen a második nap, olyan a második hónap és így tovább. Ezt nevezik Luca kalendáriumának.

Óvodánkban lehetőség szerint búzát ültetünk, megismerkedünk a kapcsolódó népi szokásokkal, hiedelmekkel.

Karácsony (részben nyitott ünnep)

(December vége)

- ✓ A négyhetes adventi karácsonyvárás legjelentősebb eseménye a délelőtti templomi gyermekkarácsony. Közösen, a három épület.
- ✓ Érkezéskor a gyermekeket halk zene és a feldíszített karácsonyfa látványa fogadja, minden csoport a sajátosságainak megfelelően ünnepel.
- ✓ Az óvoda csoportjai megnézik a karácsonyi előadást (betlehemezést...), ezzel is közvetítve a keresztény, kulturális értékeket.
- ✓ A német nemzetiségi csoportok énekkel és verssel köszöntenek.
- ✓ Az óvónői kar karácsonyi dalokat énekel.
- ✓ Délután a szülőkkel közös gyertya gyújtás vagy játszó délután van a csoportokban.

Magyar kultúra napja (nyitott hagyomány)

(Január 22.)

„A dátum apropóját, az az esemény szolgálja, hogy Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én fejezte be a Himnusz megírását. Ennek emlékére 1989-től január 22-én a Magyar Kultúra Napját ünnepeljük. A Magyar Kultúra Napjáról való megemlékezés óvodánkban hosszú évek óta egyre eredményesebben hívja fel a figyelmet azokra a szellemi és tárgyi értékekre, a nemzeti identitástudat frissen tartására, melyeket méltán érezhetünk magunkénak.”

Hagyományunk szerint ezt a napot a családok aktív bevonásával, együttes szereplésével tesszük élményszerűbbé a gyermekek számára.

Farsang

(Vízkeresztől hamvazószerdáig)

„A farsang vízkeresztől a húsvétot megelőző negyvennapos nagyböjt kezdetéig, hamvazószerdáig tart. A tavaszvárás ősi örömmünnepe, amely rövidebb-hosszabb ideig tartó időszak, melyet évszázadok óta az evés, ivás, lakodalmak, disznótorok, jelmezes felvonulások, táncmulatságok, bálók, batyus bálók jellemeztek. A farsang jellegzetes étele a fánk. A farsangi játékok jellegzetes csoportját a maszkos alakoskodások, dramatikus játékok és farsangi álarcos játékok alkotják.”

A gyermekek életkoruknak megfelelően díszítenek papíralarcot, jelmezbe öltöznek, megismernek farsangi mondókákat, énekeket tréfás meséket hallgatnak, tréfás játékokat játszanak, gyűjtenek képeket a farsangról, feldíszítik az óvodát és a csoportszobát.

Részt vesznek a farsangi mulatságban.

Népi játékokat és versenyeket játszanak.

A tavasz jeles napjai

Március 15.

„Az 1848-49 szabadságharc és forradalom kezdete ez a nap, melynek célja a függetlenség kivívása volt. Ezen a napon nyomtatták ki a nemzeti dalt és foglalták követeléseiket 12 pontba.”

- ✓ Óvodánkban a Nemzeti Ünnepet játékos hangulatban, de ünnepi öltözetben elevenítjük meg. (jelképekkel, szimbólumokkal, fogalmakkal való ismerkedés, beszélgetések, kapcsolódó mesék, játékok segítségével, képeskönyvek nézegetése, huszárokkal, kardokkal, nemzeti színekkel, várakkal, csatajelenetekkel, indulók, csatába hívók, toborzók hallgatása – IKT eszközök alkalmazása)
- ✓ Nagyobbakkal ellátogatunk a nemzeti szobrokhoz, és elhelyezzük az elkészített zászlókat, virágokat tisztelegve ezzel történelmünk nagyjai előtt.

A víz világnapja

(Március 22.)

„Földünk felszínének több, mint 70 %-át víz borítja, ennek viszont csupán 1%-a alkalmas emberi fogyasztásra. Ezért is nagyon fontos takarékoskodni vele, és védeni vizeinket. Célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a mindenki számára elérhető tiszta víz fontosságára és az édesvízkészletek veszélyeztetettségek védelmére.”

- ✓ Óvodánkban a környezettudatos magatartásra nevelés játékos formában történik.
- ✓ Minden csoport az adott életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével dolgozza fel a témát gyűjtőmunka, kreatív alkotások, kísérletezések színes tárházával.
- ✓ Kiállítást szervezünk.

Húsvét

(az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)

„A húsvét a kereszténység legnagyobb vallási ünnepe, de számos népszokás és hagyomány is fűződik hozzá. A tavaszvárást, a természet, az élet megújulását is jelenti.”

- ✓ A gyermekek ismerkednek a húsvéti népi hagyományok, szokások jelképeivel, locsolkodáshoz mondókat tanulnak, tojást díszítenek.
- ✓ Legények locsolót hoznak, verssel köszöntik a leányokat, akik köszönet képpen saját készítésű apróságokkal kedveskednek.
- ✓ Ismerkednek a locsolkodás szokásaival, részt vesznek tojás-játékokban, körjátékokat játszanak. A csoportszobát tavaszi virágokkal, húsvéti képekkel díszítik.

A Föld napja

(Április 22.)

„1970-ben tartották meg először a Föld napját azzal a céllal, hogy a világ környezetvédőinek lelkiismeretét felébresszék az egész Föld veszélyeztetettsége iránt, hívják fel a figyelmet a környezetvédelem, a környezettudatos életmód fontosságára.

A Föld napján való megemlékezések, rendezvények alkalmat adnak arra, hogy az emberiség mérlegelje, hogyan bánik környezetével, és mit tesz azért, hogy a természeti értékek megmaradhassanak. A világ eljutott arra a pontra, hogy a Föld napját nem csak ünnepelni kell, hanem tenni, sokat tenni azért, hogy szűkebb és tágabb környezetünkben óvjuk a növényeket, állatokat, a természeti képződményeket.”

- ✓ Óvodánk hagyománya az „1 gyerek, 1 palánta” kezdeményezés, valamint a szülőkkel közös „tavaszi nagytakarítás” az óvoda kertjében.
- ✓ Gyűjtőmunkát végzünk.
- ✓ Az elültetett palánták gondozása, valamint az udvar rendezése, tisztán tartása, az év folyamán folyamatos munkajellegű tevékenységet biztosít a gyermekek számára.

- ✓ Törekszünk a környezettudatos magatartás, viselkedés alapjainak lerakására, hogy a gyermekek pozitívan viszonyuljanak a közvetlen és tágabb környezetükhöz. (szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, a bolygó védelme...)
- ✓ Ezen a napon zöld pólót húzunk.

Anyák napja (nyitott ünnep)

(Május első vasárnapjától)

Az óvodai csoportok életkoruknak és a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve készülnek erre a napra. Dalokkal, versekkel, saját kezűleg készített apró ajándékokkal, köszöntővel kedveskednek a szülőknek, társaiknak, az óvoda dolgozóinak.

Nyárváró ünnepeink

Óvodánkban ezek az ünnepek az örömről és a boldogságról szólnak.

Összefoglaló hét. Beletartozik a Gyermeknap, Tudáspróba, Csoportkirándulások, az Évvégi vigadalom, Búcsú a nagyoktól, és a Családi nap.

Gyermeknap

A gyermeknap alkalmával a gyermekek közös pikniken, kiránduláson, szervezett programokon vesznek részt.

Tudáspróba (hétpróba)

Az iskolába készülő gyermekek próbákat teljesítenek az óvodai életük jelképes lezárásaként. A „feladatok” teljesítésével oklevelet kapnak a búcsúzóik, és az óvodában maradók közösen egy verssel köszönnek el (Útlevél-térkép-állomáskártyák-oklevél-tarisznya).

Csoportkirándulások

A csoportok egyénileg szerveznek kirándulásokat, sétákat, kulturális programokat a gyermekek számára.

Évvégi vigadalom

Az óvodai évet a csoportok vidám, felszabadult közös együttléttel zárják (közös játék, mesedramatizálás, ének, tánc, népi játékok).

Az iskolába készülő gyermekek a vigadalom végén verssel, énekkel elköszönnek az óvodától, óvónőktől, itt maradó társaiktól.

Saját készítésű tarisznyába valóról (névsor, ovihomok, pogácsa, szerencsepénz) a csoportos óvodapedagógus és a szülők gondoskodnak.

5. 8. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodások munkajellegű tevékenysége, a személyiségfejlesztés egyik eszköze a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd később a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később pedig teljesen önállóan, öntevékenyen vesznek részt benne, az óvodapedagógus sugalmazó, bátorító és elismerő szeretetével. A gyermekek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőttek által végzett munkacselekvéseket a játékban utánozza. A munkajellegű tevékenységek folyamatosan, rendszeresen megjelennek az óvodai életben, beépülnek az óvoda mindennapjaiba, hogy ez a tevékenység természetessé váljon a gyermekek számára. Az óvodai munka jellegű tevékenységek sok hasonlóságot mutatnak a játékkal, de attól eltérnek célját illetően.

A tevékenység célja:

- A gyermeki munkajellegű teendők megszerettetésén keresztül- olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek munkához való viszonyulását.
- A sokféle munkajellegű teendők, tevékenységek biztosításával a gyermekek jussanak el odáig, hogy szívesen és örömmel végzik a munkafeladatokat.
- A képességek kialakulása közben formálódhat a gyermekek önálló felelősségük, társas együttműködésük, kooperatív, egymásra figyelő munkavégzésük.

Feladatunk, hogy a gyermekek olyan jártasságokat és készségeket szerezzenek, amelyek képessé teszik önmaguk kiszolgálására, a közösségért végzett tevékenységek elvégzésére. Fontosnak tartjuk a munkához való viszonyulás pozitív alapjainak kialakítását, a közösség formálását, az összetartozás érzésének erősítését. A gyermeki aktivitásra építünk, a közösségért végzett munka elfogadásának képességét alakítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az óvodapedagógus legfontosabb feladata a példaadás,
- mutassa be a munkajellegű tevékenységek fázisait és biztosítson megfelelő lehetőséget, időt azok gyakorláshoz és elsajátításához,
- minden gyermeknek a saját képességei szerint adjon feladatot, ezáltal juttassa őket sikerélményhez,

- a munkavégzés során folyamatosan buzdítson, dicsérjen, a gyermekeket saját magukhoz mérten értékelje.

5. 8. 1. A munkajellegű tevékenységek tartalma:

3-4 évesek

Az óvodapedagógus vonja be a legkisebb óvodásokat is az alkalmoszerű munkákba, ami lehet esetleges, de rendszeresen ismétlődő is.

Rendszeres mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek /pl.: játékok elrakása, valamint önkiszolgálás területén.

4-5 évesek

A gyermekek **értékteremtő közösségi kapcsolatát** jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségi szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. /Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti./

Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyére rakása, a csoportszoba átrendezése a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végzik, a felnőttek átgondolt konstruktív vezetésével. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget az egyéni megbízások teljesítésére, (pl.: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben...)

Az **5-6-7 évesek** az alkalmoszerű munkákat önálló vállalás alapján végzik.

Különböző munkajellegű tevékenységek, munkafajták:

- önkiszolgálás,
- segítség társaiknak és a felnőtteknek,
- alkalmi megbízások, kérések,
- elvállalt naposi-, egyéb-, felelősi munka,
- növény-, és állatgondozás.

A naposi munka kidolgozását a csoportban dolgozó felnőttek közösen tervezzék meg, hogy a kialakított szokásrendszerét azonosan értelmezzék, alkalmazását azonos módon segítsék és támogassák.

5. 8. 2. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munkajellegű tennivalók elvégzése során

A munkatevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben számos lehetőség nyílik a kapcsolatteremtő, megismerő, együttműködő, kommunikatív beszédhelyzetek gyakorlására. (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret)

Az önkiszolgáló tevékenységek fokozzák a gyermekek beszédaktivitását, közlékenységét, élményeiknek, vágyaiknak, tudakozódó kérdéseiknek szóbeli megfogalmazására.

A naposi munka több gyermek együttműködését várja el. Ebben a munkában a gyermek-gyermek közötti beszédhelyzeteknek a gazdagítása jelenik meg.

Az óvodapedagógus ismerje fel és használja ki a megbízatásos növény- és állatgondozás típusú munkák adta kommunikációs lehetőségeit. (szókincsbővítés, kifejező mozgások, mimika, gesztusok, tekintetváltás...)

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportoknál:

A gyermekek szívesen vállaljanak részt a munka jellegű tevékenységben, ami jó lehetőséget biztosít a tárgyak, használati eszközök német nyelvű megnevezéséhez. A naposi munka során a naposok német versikével kívánnak jó étvágyat a csoportnak. A kerti munkálatok során pedig alkalom nyílik a termények, a színek, formák német nyelvű megnevezéséhez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- ✓ a munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, és azok használati módját,
- ✓ a munkafolyamatokat, és azok szabályait.

A gyermek képes:

- ✓ az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni,
- ✓ közösen, kooperatívan dolgozni párban és mikro csoportokban,
- ✓ a naposi munkát közös megegyezéssel, kooperatívan, igényesen teljesíteni,
- ✓ az egyéni megbízatásokat felelősségteljesen teljesíteni,
- ✓ közreműködni a növények és állatok felelős gondozásában,
- ✓ a kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére,
- ✓ betartani a balesetvédelmi szabályokat.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- ✓ örömmel dolgozik társaival,

- ✓ szívesen teljesíti kötelességeit, egyéni megbízásokat,
- ✓ szeretettel elfogadja a felnőttek tanácsait,
- ✓ munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak.

5. 9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás célja:

- A gyermekek ismereteinek, képességeinek, tanúláshoz való viszonyainak pozitív formálása bővítése, rendezése.
- A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek.
- A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet.
- Az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyeleme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik a legtöbbet.
- A gyermekek örömmel, önként, spontán tanulnak.
- Óvodánkban a játékba integrált tanulás úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek.

Pedagógiai programunk elsődlegesen a **játékban szerzett spontán tapasztalásokra, élményekre épít**, de a tanulást jóval tágabb értelemben kezeli, mint az a köztudatban él. A spontán szerzett tapasztalatok megerősítése, a szerzett ismeretek rendszerezése, a szociális tanulás pozitív élményeinek tudatosítása mind beletartozik az óvodai tanulás körébe. A játékon keresztül szerzett tudás mellett szervezett kereteken belül a tudatos nevelői ráhatást is alkalmazzuk mindkét programban.

Ezeknél a tevékenységeknél ugyanúgy a gyermek **önkéntességére és kíváncsiságára építünk**, mint a játék során, csak itt a tervszerű tevékenységek adott területek fejlesztését célozzák. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Tanulás lehetséges formái:

- utánzásokon alapuló minta,- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,

- játékos, cselekvése tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás,
- ok-okozati összefüggések felfedezése,
- logikus gondolkodás kialakulása.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítsa során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének, tehetségének és hátránykompenzáló folyamatainak fejlődő ívű alakulását.

5. 9. 1. A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a felfedeztetés, vizsgálódás, kísérletezés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az óvodapedagógus törekedjen módszertani kultúrájának gazdag kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki.

Az óvodapedagógus alkalmazza:

- a differenciált, árnyalt bátorító értékeléseket,
- alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, megerősítő pillantást, testbeszédet, gesztust, mimikát,
- szóbeli közlést egyénileg vagy csoport előtt pozitív megerősítésként, és a szülőknek személyesen egyaránt,
- törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai.

Megvalósulása a német nemzetiségi csoportoknál:

A különböző játéktevékenységek során a gyerekek észrevétlenül sajátítják el a különböző kifejezéseket. Az óvodapedagógus aktív részvételével lezajló játékok során lehetőség nyílik a már ismert kiszámolók alkalmazására, odaillo dalok közös éneklésére, versek mondására, tárgyak megnevezésére, kérdezz - felelek játékokra: „Mi ez?“, „Ez a...“ Az együttes játékok jó kiindulópontjai a kezdeményezéseknek, kötetlen foglalkozás elindításának.

A tanulás másik fontos eleme az ún. **beszélgetőkör**, „Stuhlkreis”, amely komplex foglalkozás. Naponta más-más foglalkozási ág kap nagyobb hangsúlyt benne (ének-zene, irodalom illetve mozgásos játékok). Az óvodapedagógus célja a beszélgetőkör során a gyermekek közösségi élményhez és új ismeretekhez való juttatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Optimális esetben a gyermek óvodáskora végére eléri az iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet. Ez testi, lelki, szociális, kognitív fejlettséget feltételez.
- ✓ Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezetté válik, a finommotorika ugrásszerűen fejlődik, mely az íráskészség alapját adja. Szükségleteit képes szándékosan késleltetni, irányítani.
- ✓ Érzelmi életében közelítenek egymáshoz a serkentő és gátló folyamatok. Érdeklődése egyre nyitottabb. Érzékelése, észlelése egyre differenciáltabb. Kialakult testsémával rendelkezik. Megjelenik a szándékos figyelem és emlékezet, időtartama fokozatosan növekszik.
- ✓ Szociálisan képes a tartós együttműködésre, elfogadja az utasításokat, képes alkalmazkodni a szabályokhoz, feladattudata és feladattartása képessé teszi az iskolai munkára.
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekeknél folyamatos, speciális szakemberek segítségével érhetjük el a fentiekben leírt fejlettségi szintet (Ágoston és Váradai épület) továbbadják ismereteiket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nemzetiségi vonatkozásban:

Óvodánkra jellemző, hogy a hozzánk járó gyerekek 95%-a nyelvi előismeretek nélkül érkezik. A szülők a kétnyelvűséget, mint távlati célt tervezik gyermekük nevelésében és az óvodától várják el a nyelvtanulás előkészítését az életkornak megfelelő nyelvi alapozással.

A legfőbb elérendő célok:

- ✓ pozitív viszony kialakítása a német nyelvhez,
- ✓ beszédmegértés, hallás utáni megértés elérése, kiejtéstanulás,
- ✓ kétnyelvű identitástudat kialakulása, külhoni kapcsolatok ápolása,
- ✓ megfelelő szókincs: tárgyak, színek, állatok, növények, zöldségek, gyümölcsök ruhadarabok, testrészek nevének ismerete, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó fogalmak ismerete, számolás 10-ig,
- ✓ német nyelvű és magyarországi német dalok, körjátékok, dalos játékok, mondókák, versek elsajátítása, didaktikus játékok, mesék megismerése
- ✓ magyarországi német szokások és hagyományok megismerése, megszerettetése pl. Márton nap.

6. A gyermekek egyéni fejlesztése

Prevenációs fejlesztés célja, az iskolai élethez szükséges képesség és részképesség-, hiányosságok feltérképezése.

Korrektív fejlesztés célja, a már meglévő képesség és részképesség, hiányok korrekciója felzárkóztatás az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint: a nyomon követéshez szükséges dokumentumok előkészítése, a gyermekek megfigyelésének elindítása, a fejlettségi mutatóinak folyamatos rögzítése, mérések készítése, a fejlesztés beindítása, elvégzése és annak értékelése.
- A szülők etikus tájékoztatása a félévente pedagógus által történő, a gyermeket érintő megfigyelésekről, mérésekről és a fejlesztések tapasztalatairól; egyben a távlati célok megfogalmazásra kerülnek.
- Tehetség ígéreték felfedezése, tehetség műhelyekbe irányítása, beválogatása.
- Az óvodai szinten működtetett „Gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítő szakmai team” munkájában aktív együttműködés megteremtése.

6. 1. A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint a tennivalók értelmezése

- anamnézis kitöltése,
- megfigyelések (fejlettségmérő dokumentumok folyamatos vezetése),
- elemzés, értékelés (távlati célok megfogalmazása),
- fejlesztési terv (szakemberek bevonása),

- tehetségigérek felismerése és támogatása,
- összegző megállapítások, szülői tájékoztatás az iskolakészültségre vonatkozóan.

Az egyéni fejlesztés folyamatszabályozásában minden félév zárásaként beépülnek „**A szülő tájékoztatása a gyermeke fejlődéséről**” szóló megbeszélések, amit az óvodapedagógus tart, aki a gyermek dokumentumait folyamatosan kezeli, és a megfigyeléseket, fejlesztéseket elvégzi.

6. 1. 2. A tehetségek azonosítása, tehetséggondozás programja

- Az **óvoda nevelőtestülete** ismeri a Kormány Tehetséggondozási Programját, az elmúlt évek szakmai munkájának megvalósítása pedig magával hozta a **szemléletváltást is, elkötelezett** a tehetséggondozás megvalósítására, annak kidolgozására és megvalósítására, **fontosnak tartja a tehetség-ígérek felkutatását, a megfelelő feltételek biztosítása mellett a Tehetséggondozó Műhelyek működtetését, a beválogatott gyermekek képességeinek megerősítését, fejlesztését, fokozását.**
- A tehetséggondozó rendszerünk kidolgozása biztosítja a hosszú távú működést.
- A **Gyermektükör** folyamatos alkalmazása a befogadástól, megfelelően készíti elő a beválogatás lehetőségét a Tehetséggondozó Műhelyekbe.
- Az egyéni képességek figyelembe vételével – a kidolgozott „**Beválogatási**”-**szempontsor** alapján – felajánljuk a részvételt a Tehetséggondozó Műhelyekben a nagycsoportos életkorú gyermekeink részére, óvodapedagógusi jelzésre.
- Kidolgozott dokumentumokkal mérjük, vizsgáljuk a Tehetséggondozó Műhelyek hatékonyságát.
- Elmélyült kapcsolatot alakítunk ki – a tervezett kommunikációs feladataink alapján – a szülőkkel, a családokkal a műhelymunka megvalósítása során.
- A társintézményekkel kidolgozott kapcsolattartási rend alapján figyelemmel kísérjük a gyermekek további tevékenységét, megvalósítva ezzel az együttműködést.

6. 1. 3. A tehetséggondozás tartalma az óvodában

- Személyi feltételek biztosítása.
- Tehetségműhelyek fajtái (bármely műveltségterületen) és száma évenként változhat, a tehetségigérek szerint.
- Szakmai képezések megszerzésének felvállalása, arra való ösztönzése.
- Alkotó munka támogatása-Kreatív műhely (pl.: állandó kiállítások létrehozása).
- A tehetségműhely vezető saját szempontsor kidolgozása.

- A lehetséges műhelyek vezetőinek kiválasztása minden nevelési év elején, óvodapedagógusok, szülők tájékoztatása.
- Tárgyi feltételek megteremtése, a tevékenykedtetéshez szükséges eszközök biztosítása (pl.: vizuális eszközök, zene lejátszó, zenei eszközök...).
- A megfelelő kommunikáció biztosításához, tájékoztató tábla, kiállító polcok, fényképező gép, video kamera, galéria időszaki kiállításának biztosítása.

6. 1. 4. A tehetségsegítés kiépítéséhez szükséges kapcsolatok

kialakításának, működtetésének feladatai:

- a nevelőtestület kölcsönös együttműködése épületen belül és a három épület között,
- a pedagógiai munkát segítő kollégákkal történő együttműködés (fejlesztőpedagógus, pszichológus),
- a tevékenységében résztvevő gyermekek szüleivel rendszeres kommunikáció, kapcsolat,
- a kerületi, testvéróvodai, fővárosi Tehetségpontokkal, művészeti óvodákkal, intézményekkel, kerületi múzeumpedagógiai, művelődési házakkal való kapcsolat kialakítása, szakmai kapcsolatok ápolása.

6. 1. 5. Elvárt eredményeink az tehetséggondozásban

- Sikeresnek tekintjük a megvalósított műhelymunkákat.
- A gyermekek élményként élik meg a kreatív, gazdag, megszokottól eltérő tevékenységeiket.
- A megvalósulás során az óvodában dolgozó felnőttek magatartása támogató, együttműködő.
- A szülők teljes támogatását kapjuk meg a működtetés során.

6. 2. A fejlődési ütemükben eltérő gyermekek nevelése

Óvodánk Alapító Okiratában meghatározottak alapján:

„Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői, és Rehabilitációs Bizottság, illetve az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján integráltan nevelhető és oktatható enyhén értelmi fogyatékos, nagyothalló, és beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek számára az Ágoston Művészeti Óvodában a székhelyen (Ágoston utca 2/a) és a telephelyen (Váradi utca 15/a) történhet.”

Fejlődési ütemében eltérő gyermek:

- a pszichikus funkciók alakulása területén elmaradást mutató, a részképeség problémáival (SNI),
- viselkedési, magatartási, beilleszkedési zavarral (BTM),
- logopédiai területen eltéréseket mutató gyermekek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alkalmazkodik az eltérő képességű gyermekekhez, **prevenációs** feladatokat lát el, mindig **„a gyermekek mindenek felett álló érdekeit” tartja szem előtt,**
- segíti, ösztönzi a gyermekeket arra, hogy megismerjék, elfogadják egymást,
- biztosítja minden gyermek fejlődését, a természetes együttélését,
- **differenciált, személyre szabott bánásmóddal** segíti a gyermeki képességek kibontakozását,
- segítő szakemberekkel való hatékony együttműködést alakít,
- a szülőket a gyermekek fejlődésével kapcsolatban tájékoztatja, szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő Központ, szakorvos segítségét fel ajánlva,
- folyamatosan tájékoztatja az igazgatót, a gyermekvédelmi felelőst a változásokat érintően,
- folyamatos szakmai, módszertani felkészültséggel rendelkezik, a felmerülő problémákhoz kapcsolódóan.

7. Az együttműködés formái, a program kapcsolatrendszere

7. 1. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az igazgató, mint a fenntartói kapcsolattartásért felelős személy, olyan pozitív kapcsolat kiépítésére és fenntartására törekedjen a pedagógiai programjuknak megvalósítása érdekében, amelynek alapja a korrekt együttműködés és a megfelelő információáramlás.

Kapcsolattartási formái: tájékoztatás az óvodát érintő kérdésekben, kölcsönös információáramlás, igazgatói beszámolók; ismertető küldése óvodai eseményekről, rendezvényekre való meghívás, az önértékelés és az intézményi önértékelés keretében a partneri igény- és elégedettség mérések eredményeinek megküldése.

7. 2. Család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek nevelését, fejlesztését. Törekszünk az együttműködésen alapuló partneri nevelő kapcsolatra.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás (óvodapedagógus és a szülő kölcsönös megbeszélése alapján),
- ismerkedési délelőtt,
- fokozatos és vagy „szülős” befogadás lehetősége,
- napi kapcsolattartás pár percben szükség esetén,
- faliújság, IKT eszközök-közösségi oldalak,
- Szülői Közösség vezetőivel és a tagokkal,
- Szülői értekezletek,
- A szülő tájékoztatása a gyermeke egyéni fejlődéséről, fogadóóra igény szerint,
- Szülői fórumok,
- A szülőkkel közösen szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások,
- Szülői igény- és elégedettségi vizsgálatok alkalmával.

7. 3. Az óvoda és az iskola kapcsolata, és a kapcsolattartás formái

Az óvoda az iskolával közösen alakítson ki tartalmas szakmai kapcsolatot, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által is elősegítse.

A kapcsolattartás formái:

Értekezletek, első osztályosok meglátogatása, közös programok, tapasztalatcserek, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, és a közvetlen partneri kapcsolatok évenkénti megbeszélése, tervezése, értékelése.

7. 4. Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálati intézmények kapcsolata, szakértői intézmények

- A szakszolgálat és az óvoda, óvodapedagógusok korrekt szakmai-segítőkapcsolata biztosítja, hogy megfelelő segítséget kapjanak a szülők és a gyermekek a következő területeken: nevelési tanácsadás és logopédiai ellátás terén, szakértői bizottsági feladatok esetében, fejlesztő nevelés meghatározásában és óvodapszichológiai, tehetséggondozás koordinátori feladatok tekintetében.
- A probléma típusától függően az óvoda, a törvényi előírások betartásával irányítsa a szülőket a szakszolgálatokhoz.

- A kapcsolattartás igényektől függő, az információáramlás folyamatos.

7. 5. Az óvoda és az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel”

Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesületének kapcsolata

Az óvoda nevelőtestülete az egyesületi tagságán keresztül tartja fent a szakmai kapcsolatát az Egyesülettel, amelyet az egyesület alapszabálya rögzít.

7. 6. Az óvoda és az Oktatási Hivatal kapcsolata

Az óvoda az Oktatási Hivatal irányító és koordináló munkájával részt vesz az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzésben, az intézményi, igazgatói és pedagógus önértékelés rendszerében, a pedagógus életpálya-modell minősítési rendszerében. Az Oktatási Hivatal ezeken keresztül támogatja az óvoda szakmai fejlődését

A kapcsolattartás formái: internetes felület, hivatalos levelek, telefonos kapcsolattartás.

7. 7. Az óvoda és a Pedagógiai Oktatási Központ kapcsolata

Az óvodák a pedagógiai regionális központok segítségét kérhetik a szaktanácsadói munka igénybevételéhez. Az Intézmény óvodapedagógus szükség szerint igényelhet szaktanácsadói segítséget a pedagógusok önértékelési tervének elkészítéséhez, valamint a tanfelügyeleti ellenőrzésben érintett óvodapedagógusok önfejlesztési tervének elkészítéséhez.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel, igénylések, együttműködés, szaktanácsadás, rendezvényeken való részvétel.

7. 8. Az óvoda és az alapfokú művészeti iskolák, zeneiskolák, művészeti együttesek kapcsolata

E program szükségessé teszi, hogy az óvoda kapcsolatot alakítson ld a környezetében működő zeneiskolával, művészeti együttesekkel, alkotókkal. Velük együttműködve tudja elérni, hogy az irodalom, a zene, a népi és képzőművészeti alkotások, a környezet művészeti értékei megjelenhessenek az óvodában.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel, együttműködési megállapodások megkötése, egymás rendezvényein való részvétel, megbeszélések a művészetek életkornak megfelelő közvetítése érdekében.

7. 9. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

Az óvoda lépjen kapcsolatba a környezetében működő közművelődési intézményekkel: könyvtárakkal, múzeumokkal, művelődési házzal. Az intézmények kínálatából úgy válogasson,

hogyan elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai **elveivel, érték közvetítésével**, tartalmával nem egyeztethetők össze. Az óvoda kezdeményezze, hogy a művelődési házak szervezzenek kamarajellegű, kis létszámú, humoros, gyermekeknek való, interaktív, rövid báb- és színjáték előadásokat.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, értekezletek, rendezvényeken való részvétel.

7. 10. Az óvoda és az egészségügyi, gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények, gyermekjóléti, szociális intézmények közti kapcsolata

Az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd megerősítésével támogatjuk, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése érdekében. A gyermekek hátrányaiknak leküzdése érdekében a védőnővel, a gyermek- és ifjúságvédelmi szakemberekkel szoros együttműködést vállalunk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű családok megsegítéséért. A kapcsolattartás intenzitását, rendszerességét a családok helyzete határozza meg, és a törvényi szabályozások, valamint a fenntartói határozatok befolyásolják. A jelzőrendszer működtetése közös feladat.

7. 11. Az óvoda és a tehetséggondozást országosan képviselő szervezetek kapcsolatai

Az óvoda képviselője és az óvoda tehetségkoordinátora alakítsa ki tartalmi kapcsolatát a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségével, hogy regisztrált és később akkreditált kiváló tehetségponttá tudjon válni. Ennek elérése után folyamatosan kövesse a Szövetség Hírlevelét. Az óvoda vegye igénybe a Szövetségen belül regisztrált Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanács szolgáltatásait, amely tematikus tanácsként szolgálja az óvodai tehetséggondozás szakszerű megerősítését, terjedését.

A kapcsolattartás formái: informálódás a Szövetség honlapján, regisztrálás az országos tehetségpontok hálózatába, a helyi tehetségpont munkájának elismertetése akkreditálással, rendezvényeken, képzéseken, konferenciákon, pályázatokon való részvétel.

7. 12. Egyéb kapcsolatok

A szabályozók és az erkölcsi nevelés értelmében a történelmi egyházakkal minden óvoda feladata megszervezni a gyermekek hitéletének nevelését, amennyiben a szülő igényli. Ez számos kapcsolati feladatot ró az óvodára, hogy e tevékenységet elkülönítetten biztosítsa úgy,

hogyan az óvodában folyó tevékenységről ne hiányozzanak a gyermekek. Ha az óvoda nemzetiségi vagy cigány gyermekek nevelését végzi, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését ellátja, a törvényi kötelezettségének megfelelő kapcsolattartási formákat is tervezzék meg a helyi pedagógiai programjában.

A nemzeti összetartozás erősítését szolgáló, magyar óvodákkal való kapcsolattartás szorgalmazza, ám nem kötelező szándékkal. A módosított lehetőség nem elszigetelt jelenséget, hanem terjedő, **jó gyakorlatot feltételez, és koherenciát biztosít az Alaptörvény előírásaival.** A törekvés azt jelenti, hogy tájékozódjanak az óvodák a kapcsolatfelvételi lehetőségekről, azokról az élményekről, szakmai hozadékokról, amelyek szakmai, emberi törődést adnak az egyes intézményeknek: tapasztalatot, információt, akár konkrét segítséget.

Az óvoda minden partneréhez kapcsolattartó személyt rendel, aki az igazgató mellett összekötő szakemberként ápolja és segíti a szükséges együttműködést. A kapcsolattartó személyek minden évben biztosítják partnereiket az együttműködés minőségéről - szóban, írásban vagy telefonon az elégedettségéről, elégedettségéről és felmerülő egyéb igényeiről. Az összegyűjtött információkat közösen beszélnek meg, s ha szükséges intézkedési terveket készítenek az együttműködés javítása érdekében.

Szakmai közösségek konferenciáin, előadásain, továbbképzésein, kerületi és országos, német nemzetiségi és külhoni, művészeti munkaközösségek szakmai találkozóin való aktív részvétel.

7. 13. Kapcsolattartás a német nemzetiségi nevelés érdekében

Családdal:

- A szülő igénye, hogy az óvodába járó gyermekek az óvodáskor végére koruknak megfelelő műveltséggel rendelkezzenek, s mindkét nyelvre pozitív attitűddel bírjanak.
- A családokkal együtt kell erősíteni a német nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz való kötődést, a nemzetiségi identitást.
- A **szülők, nagyszülők** bevonásával tárgyi emlékeket gyűjtünk, ezeket elhelyezzük a csoportszobában, illetve az óvodai állandó és időszakos kiállításokon.
- A családokkal együtt erősítjük a német nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz való kötődést, a nemzetiségi identitást.

- Az óvodában folyó nemzetiségi nevelés hatására a családok szemléletmódjában tartalmi változás idézhető elő. Fontos, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja kialakuljon.

A nemzetiségi nevelés belső szerkezete, együttműködés a külsős partnerekkel

A Nemzetiségi Óvodák Irányelvei és a Nkt. meghatározzák a nemzetiségi pedagógusaink munkáját, akik törekednek a szabályozók alapos megismerésére és érvényesítésére, valamint tanulmányozzák a legújabb információkat.

A megújult Pedagógiai Programunkban érvényesülnek a nemzetiségi irányelvek célkitűzései és követelményei. **Óvodapedagógusaink a német nemzetiségi anyagot egymásra építve tervezik, amelyet a csoportnaplóba rögzítenek, a magyar és német heti tervet összehangolva.** A gyermekek személyiséglapjában is megemlítik a német nyelv elsajátítása terén elért fejlődésüket.

A német nemzetiségi nevelés **nem elszigetelt módon valósul** meg az Ágoston Művészeti Óvoda Kastély Tagóvodájában. Ezért kiemelt feladat a szakmai partnerekkel ápoltt folyamatos kapcsolattartás:

- az Első Óbudai Általános Iskolával, közös német nemzetiségi programok szervezése, folyamatos visszajelzés a német nemzetiségi oktatásba kerülő gyermekek nyelvhasználatáról, annak szintjéről,
- **együttműködés** az Országos és az Óbudai Német Nemzetiségi Önkormányzattal, javaslataik meghallgatása, meghívásuk rendezvényekre, kapcsolatok ápolása,
- más német nemzetiségi nevelést folytató, vidéki (Budapest környéki) óvodával: helyi lehetőségek kiaknázása, „jó gyakorlatok” megtekintése (pl.: Pilisszentiváni, Solymári Óvoda...),
- a **pedagógiai programban megvalósul a német nemzetiségi terület** bővebb, részletesebb, tudatosabb tervezése,
- játékdélutánok szervezése, szülők bevonása a közös programokba: gyermeknap, farsang, Márton napi lámpás felvonulás,...
- előre egyeztetett időpontokban nyílt napok állnak a szülők rendelkezésére, hogy gyermeküket az óvoda mindennapjaiban megfigyelhessék,
- a **kétnyelvű csoportokban** is megvalósul az átjárhatóság és a fenntarthatóság elve, a hagyományok őrzése, kiegészül **német és sváb hagyományokkal**,

- **részt veszünk német nemzetiségű ünnepeken, hagyományőrző napokat teremtünk**, meghívjuk a NNÖ képviselőit rendezvényeinkre,
- A német nemzetiségi csoportok óvónői folyamatos munkakapcsolatban állnak egymással, megosztják egymással tapasztalataikat, ötleteiket. Probléma felmerülése esetén számíthatnak a segítő támogatásra. Bizonyos rendezvényeket együtt szerveznek, pl. Márton- nap, kirándulás. Beszámolnak a továbbképzésekről,

8. A gyermekek és az óvodai jogviszonyának felvételi szabályai

Az óvodai előjegyzés, felvétel, átvétel, elhelyezés, megszűnés eljárási rendje:

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában kötelező óvodai foglalkozáson vesz részt.
- A Kormányhivatal a szülő kérelmére, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva a negyedik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja. Szülő írásban kérelmezheti, a kerületi Kormányhivatalnál.
- A felvételre való jelentkezés a fenntartó által kijelölt beíratási időszakban (általában május első hetében) előjegyzés formájában történik. Tájékozódni lehet Óbuda honlapján, valamint az óvodában megtalálható Hirdetményen és az óvoda honlapján.
- A jelentkezéshez a gyermek és a gondviselő azonosítására alkalmas igazolványra, lakcím kártyájára, és a gyermek TAJ kártyájára, személyi igazolvány hiányában Születési Anyakönyvi kivonatára van szükség. A jelentkezést követően 30 napon belül a szülőt írásban értesítjük a határozatról, melyről az igazgató dönt. Jogorvoslattal a szülő a határozat kézhezvétele után 15 napon belül élhet, a jegyzőnek címzett és az igazgatónak átadott fellebbezéssel, melyről a jegyző dönt.
- Az Ágoston Művészeti Óvoda körzethatára az Óbuda honlapon megtalálható. Óvodai felvételre a körzetben, a kerületben lakó, illetve az ott dolgozó szülő tarthat igényt, a jogszabály szerint.
- Az Ágoston Művészeti Óvoda **óvodai programjának** megvalósulásáról, valamint a Kastély Tagintézményben működő **német-nemzetiségi nevelésről** külön szervezett tájékoztatón és az előjegyzésen kapnak tájékoztatást a felvételre jelentkező szülők.
- Az év **közben vagy az évi jelentkezések befejezését követő jelentkező** gyermekek az óvoda létszámtelítettségétől függően nyerhetnek felvételt.

- A szülő kérheti év közben is más óvodából való átvételét, amennyiben az óvodai férőhely lehetővé teszi (előre egyeztetve az érintett óvodák igazgatóival).
- Az óvodakötelezett gyermekek fogadását az átvevő intézmény igazgatója formanyomtatványon jelzi (*Értesítés Óvodaváltoztatásról*).
- Az óvodába felvett gyermekek csoportba való besorolásáról az igazgató dönt.
- A gyermekek csoportba sorolását az óvodai élet során az igazgató megváltoztathatja (csoportokat „átszervezhet, szüneteltethet, fenntartói eljárás kezdeményezésre megszüntethet”), amennyiben ezt az óvoda hatékony működési rendjének zavartalan biztosítása, a gyermekek életkor szerinti alakulása, jelentkezők száma, pedagógiai indokok, létszámkorlát, fenntartói utasítás (egyéb szakmai vagy gazdasági ok) indokoltta teszi.
- Az óvodai jogviszony a beíratás napján, új kiscsoport indulásakor szeptember első napjaiban jön létre és a megszűnésig (pl.: iskola kezdés, óvodaváltás, ...) tart.
- Az áthelyezésről, megszűnésről a szülő köteles írásban tájékoztatni az igazgatót, aki az eljárás során felveszi a kapcsolatot a kijelölt intézménnyel, így fennmarad a gyermek folytonos jogviszonya.
- Amennyiben a szülő nem biztosítja rendszeresen gyermekének az óvodai látogatást, az igazgató köteles felszólítani a szülőt. Amennyiben a szülő nem tesz eleget a felszólításnak, az igazgató a gyermekvédelmi hivatalt, a Főosztályt és a jegyzőt értesíti.
- 37/2008.(XII.31) K. r. 2014.09.01-től hatályos törvény: „Az óvoda felveheti azt a gyereket is, aki a 3. életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti **akkor**, ha a körzetébe tartozó 3 éves és annál idősebb gyermekek felvételi kérelme teljesült. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 3. évet betölti, a nevelési év (szeptember) kezdőnapjától köteles óvodába járni.”
- A felvétel rendjéről 2024. 03. 04. kelt hatállyal az Önkormányzat, az általa kiadott eljárásrend szerint jár el.
- Az iskolaköteles gyermek óvodában további egy év maradásáról az OH dönt, szülő által benyújtott indokkal, annak írásos dokumentumai és kérelme alapján. Rendszerint adott év január közepéig van erre lehetősége, a mindekori Hirdetmény alapján.
- A gyermek Általános Iskolába törtnő beiratkozásának a szülő feladata.

8. 1. Gyermekvédelmi feladatok és együttműködés az óvodában

A gyermekvédelmi feladatokat az óvoda gyermekvédelmi felelőse látja el, aki kapcsolatban áll a gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzat szervezeteivel, személyeivel.

Részt vesz a kerület gyermekvédelmi munkaközösség munkájában, és a továbbképzéseken. Intézkedéseinkben mindig a hatályos jogszabályok alapján járunk el.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A családi nevelés kiegészítéseként jelenik meg az óvodai nevelés, amely a szülővel együtt működve a **gyermek jogait óvja, védi és törekszik a gyermeki személyiség teljes kibontakozására**. Figyelembe kell vennie a gyermek életkori sajátosságait, és eltérő fejlődési ütemét, hogy az egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermekek védelme, és optimális fejlődésük elősegítése érdekében szükséges egy olyan, a teljes óvodai nevelést átfogó preventív, illetve korrekciós tevékenység végzése, amelyben minden óvodai dolgozónak kötelessége részt vennie.

8. 1. 2. Az óvoda Gyermekvédelmi tevékenységének feladatai

- Az óvodai nevelés folyamán a gyermeki jogok, és érdekek érvényesülésének támogatása.
- A szülői kötelezettségek megtartásának figyelemmel kísérése, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése érdekében.
- A migráns gyermekeknek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését
- Minden gyermek esetében felméri azokat a szükségleteket, amely érzelmi biztonságuk megteremtéséhez, illetve az adott gyermek optimális fejlődésének biztosításához szükséges.
- A gyermekvédelemben érdekelt szervekkel, személyekkel, hatóságokkal való együtt működés, a veszélyeztettség megelőzése, megszüntetése érdekében.
- Intézményen belüli feladataink, a családi háttér feltárása, és megismerése, az adatkezelés szabályainak, és a titoktartás kötelezettségének megtartásával. A balesetvédelmi teendők teljes körű ellátásával.
- Intézményen kívüli feladataink a jelzési – együttműködési kötelezettség a szakemberekkel, hálózattal. A segítségnyújtás a családoknak a veszélyeztettség mielőbbi megszüntetése érdekében a megfelelő szakemberek bevonásával.

Ellátja a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatait. Felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti. Az igazgató mellett működteti a jelzőrendszert. A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a Gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A sajátos feladatok ellátása érdekében az alábbi szervekkel folyik együttműködés:

- Budapest III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, Köznevelési és Kulturális Főosztály
- Jegyző, kiértesítés esetén
- Védőnői hálózat
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat III. kerületi tagintézménye
- FPSZ 1. számú Szakértői Bizottság tagintézménye
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Szolgálat-ÓCSTGY
- EGYMI Szolgálataival
- Egészségügyi és Szociális Főosztály
- Gyám Hivatal
- Gyermekrendelő

Az igazgató feladatai a gyermekvédelmi tevékenységekben

A gyermeket megillető jogok tiszteletben tartását és érvényesítését, illetve annak betartásának ellenőrzését az igazgató látja el. Felelőssége kiterjed a nevelőmunka biztonságos megteremtésére, a gyermekbalesetek megelőzésére. A szülői jogok érvényesítéséhez minden tájékoztatást, illetve segítséget meg kell adnia, a törvényi, illetve a helyi önkormányzati rendeletek ismeretében.

Gyermekvédelmi programot minden évben, az adott évre készítünk. A program a vezető pedagógiai-működési tervének melléklete.

Gyermekvédelmi felelős kiemelt feladatai

- Évente munkatervet készít az aktuális feladatokról.
- A gyermekvédelmi felelős évente felméréseket végez a gyermekek családi helyzetéről és a veszélyeztettség okáról.
- Évente háromszor, szükség esetén többször is a csoportok óvónőivel megbeszéli a problémákat, tennivalókat, az intézkedések formáit, idejét.
- Informálja a szülőket jogaikról, az érdekvédelmi szervezetek kezdeményezéseiről, további lehetőségekről, gördülékenyebbé teszi az ügyintézését.
- Felveszi a kapcsolatot és együttműködik az illetékes szervekkel.

8. 1. 2. Gyermekvédelmi feladatok a pedagógiai programban

- **Pedagógusok, pedagógiai asszisztensek és a pedagógusokat közvetlen segítők feladata** az érzelmi biztonság megteremtése, optimális fejlődés biztosítása (önmagához képest: képesség, tehetség, fejlődési ütem, családi háttér figyelembe vételével) úgy, hogy a tehetség kibontakozzon, a hátrányos helyzetből felzárkózzon a gyermek.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, a nevelési ártalmak megelőzése, a veszélyeztető családi körülmények felderítése.
- Járuljon hozzá az optimális fejlődés biztosításához: képesség, tehetség, fejlődési ütem, családi háttér figyelembe vételével, a **tehetség kibontakozásához, a hátrányos helyzet felzárkóztatásához.**
- A gyermek számára a lehető lemegelelőbb **támogató közeg** megtalálása.
- A veszélyeztetett gyermekek egyéni foglalkoztatásának biztosítása.
- Kizárólag szülői együttműködéssel oldhatók meg a problémák.
- Gyermekvédelmi programot minden évben az adott nevelési évre készítjük el, az igazgató éves **Munkatervének és Beszámolójának melléklete.**

Hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:

A nevelés célja, segítség nyújtása a közösségbe való beilleszkedéshez, és a társas kapcsolatok pozitív alakulásához. A családi nevelés hiányosságainak kompenzálása.

Pedagógiai feladatok:

- a hátrányos helyzet mielőbbi feltárása, mérséklése, megszüntetése,
- a hátrányos helyzetből adódó hiányosságok pótlása, korrigálása,
- a családi nevelés segítése,
- a szakmai hálózattal a kapcsolat fenntartása.

Veszélyeztetett gyermekek nevelése

Veszélyeztetett az a gyermek, akinek gondozását, nevelését, oktatását, testi, lelki, erkölcsi fejlődését bármilyen ok kórosan befolyásolja, akadályozza. A különböző ártó hatások (pszicho-, szociális ártalmak) teljesítmény vagy magatartászavar alakul ki, mely az ártó tényezők további fennmaradása esetén neurotikus vagy antiszociális fejlődési irányban generálódhat. A veszélyeztetettséget kiváltó okok lehetnek: családon belüli és kívüli környezetben rejlő ártalmak, személyiségben rejlő okok, anyagi okok, egészségügyi problémák.

A nevelés **célja**, a gyermek veszélyeztetettségének enyhítése, az óvodai nevelés keretein belül egy biztonságos, érzelmileg kiegyensúlyozott légkör kialakítása, mely segíti a szocializálódását, és érzelmi kötődését a gyermekközösséghez.

A veszélyeztetett gyermek nevelésével kapcsolatos feladatok:

- a veszélyhelyzet feltárása, és annak enyhítése, esetleg megszüntetése,
- a gyermek biztonságos környezetének megteremtése az óvodában,
- a gyermek megóvása a károsító hatásoktól, a már kialakult károsodás korrigálása,
- a megfelelő szakemberekkel, intézményekkel való kapcsolatfelvétel.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése:

Alapító okiratunk szerint intézményünk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését végzi, az Ágoston és a Váradi épületben. Az óvodánkban gyógypedagógussal, logopédussal, és gyermekpszichológussal történik a fejlesztés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógus tájékozódjon a gyermek állapotáról, ebben a szülő segíthet, illetve a szakember, aki a terápiát végzi.

- A folyamatos kapcsolattartás a segítő szakemberekkel, akik támogatást adhatnak a gyermekkel való foglalkozásban.
- A gyermek önbizalmának erősítése, a hátrányok miatti esetleges kirekesztettség leküzdésére.
- Vegye figyelembe a gyermek életkorát, értelmi képességeit, pszichikai sajátosságait.

9. A pedagógiai program tervezési, értékelési dokumentumai

A programhoz a következő **szakmai dokumentumokat** használjuk, amelyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést:

- Az igazgató éves **Munkaterve**, melyben a tervezés időkerete: 1 év. Ezt követi az éves **Beszámoló**. Részletesen tartalmazza az ellenőrzési területeket, módszereket, idejét, az egész óvodára kiterjedő feladatokat.
- A gyermekcsoportok **nevelési-fejlesztési terve, éves terve – Csoportnapló**. A tervezés időkerete: nevelési terv első és második félév, és értékeléseik. Napi feljegyzés a projektek megvalósulásával. Ezen dokumentum tartalmazza a gyermekek névsorát, születési dátumát, csoportra vonatkozó szokás és szabályrendszert, tevékenységi terveket és szervezési feladatokat, gyermekvédelmi teendőket.
- Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai - **Egyéni Fejlettségmérő mutatói**. A tervezés időkerete: folyamatos.
- **Tehetségműhely Napló** vezetése, beválogatási szempontsor, írásos értékelés.
- **Szülői elégedettségmérő** kérdőívek évente.
- **OH** minősítési programja, a Fenntartó által működtetett tanfelügyeleti rendszer működtetése.
- **Belső Ellenőrzési Csoport** feladatainak ellátása, rögzítése, jegyzőkönyv készítése.
- A **Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend, Etikai Kódex** alapjai.

Ezek a dokumentumok tartalmazzák:

- óvodapedagógusi feljegyzéseket: családlátogatásról, fogadóórákról, egyéb,
- megfigyeléseket, méréseket, a gyermekrajzokat,
- egyéni feljegyzéseket.

Ezekben a dokumentumban az óvodapedagógusok saját munkájukat is **ellenőrzik, értékelik, reflektálják**. Kérésre, fogadó órán a szülők bepillantást nyerhetnek a gyermek fejlődési

mutatóiról. Valamennyi **kérdéses nevelési helyzetben** a csoportos pedagógusok **együtt** elemzik a történeteket, melyet feljegyeznek. Munkájukat ellenőrzi az igazgató.

10. A program bevalásának vizsgálata

A **program bevalásának vizsgálatában**, értékelésében az igazgató irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

Első fázis

- A program bevezetése előtt elemezzük, értékeljük az óvodában folyó nevelő - fejlesztő munka jellemzőit.
- A helyzetfeltáró értékelések segítik meghatározni az eredményeket, hiányosságokat és a szükséges fejlesztési tennivalókat.

Elemzésre kerül:

- ✓ az óvoda dokumentumait,
- ✓ az óvoda személyi - tárgyi feltételeit,
- ✓ a nevelőtestület szakmai felkészültségét,
- ✓ az óvoda tevékenységrendszerét, azok tartalmát,
- ✓ az óvoda gyakorlatát, a tevékenységek viszonylatáról,
- ✓ a gyermekek szociokulturális helyzetét, ismeret és készség szintjét,
- ✓ szokás és szabályrendszerét.

Második fázis

Ez a fázis időtartamát tekintve a bevezetést követő első év végére tehető.

Elemzésre kerül:

- ✓ a nevelés során megjelennek a programban tervezett nevelő - fejlesztő elképzelések, s ezeknek milyen a hatása, eredménye,
- ✓ a program milyen mértékben befolyásolja az óvodapedagógusok pedagógiai kultúráját, munkakedvét,
- ✓ a szülők visszajelzései mennyiben befolyásolják az új elképzelések megvalósíthatóságát.

Módszerek lehetnek:

- Szülők véleményének összegyűjtése,
- a nevelőmunka során alkalmazott dokumentumok elemzése,
- a program megvalósításához szükséges személyi - tárgyi feltételek vizsgálata.

Harmadik fázis

Erre a program bevezetését követő 3-4 évenként kerülhet sor, a beiskolázandó gyermekeknél.

Az óvodai nevelés fő feladatai mentén:

Elemezzük és összehasonlítjuk „A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” című programelemmel.

- ✓ A gyermekek **egészséges életmód** kialakítása terén elért fejlettségi szintjeit.
- ✓ Az **érzelmi és erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés** terén elért fejlettségi eredményeit.
- ✓ Az **értelmi nevelés és fő tevékenységei, a művészeti nevelés és német nemzetiségi nevelés** területén elért fejlettségi szinteket.

Az igazgató pedagógiai ellenőrző, értékelő, elemző munkáját az éves munkatervben megfogalmazottak értelmében végzi, együttműködő, szakmai munkáját segíti:

- Fenntartó,
- Tagóvoda igazgató
- Igazgatóhelyettesek,
- Munkaközösség vezetők,
- Minőségi szakmai munka biztosításának irányadói.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2024. május 01-től

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- a jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
- a feltételrendszer változása,
- 5 évente, az előírásnak megfelelően,
- a program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.
- Legutolsó fenntartói ellenőrzés: 2024. szeptember 30. A szükséges részek hiánypótlásra kerültek.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek,
- írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról,
- a PP nyilvános, megismerhető az Intézmény irodáiban, a honlapon,
- megjelenik az OH felületen,
- A nevelőtestület és a szülői képviselő elfogadásával a Fenntartó hagyja jóvá.

Készítette:

Az Ágoston Művészeti Óvoda szakmai munkaközössége, és Nagy Veronika igazgató

Kelt, Budapest 2024. május 01.